

۳ یادداشت
کنشگری مسکو
عبدالرضا فرجی‌راد

۴ کافه
دپلمات ایران شناسی
صالحی رئیس جدید بنیاد ایران شناسی

۷ کرچه
درختکاری یا درخت‌کاری؟
چرا ایران سبز نمی‌شود؟

جنگال در کنگره

درباره سخنرانی ترامپ
که با اعتراض دموکرات‌ها مواجه شد

۳ افق

یادداشت روز

گزارش یک واقعه

با کادر درمان چگونه باید رفتار کرد؟

فرزانه ترکان

عضو شورای مرکزی و معاون فرهنگی دبیرکل
حزب کارگران سازندگی ایران

بیمارستان میلاد، یکی از بزرگ‌ترین بیمارستان‌های کشور و مهم‌ترین مرکز درمانی وابسته به سازمان تامین اجتماعی، روزانه پذیرای بیش از ۸ هزار بیمار در کلینیک‌های مختلف خود است. این بیمارستان، به دلیل کمبود امکانات تخصصی در بسیاری از استان‌ها به مرجع اصلی درمانی برای بیماران تامین اجتماعی از سراسر کشور تبدیل شده است. در نتیجه، فشار کاری شدیدی بر کادر درمان این مرکز وارد می‌شود. در ماه‌های اخیر، مطالبات معوق کادر درمان در بسیاری از مراکز درمانی کشور، از جمله بیمارستان میلاد، به نقطه اوج خود رسیده است. پزشکان و پرستاران این بیمارستان، علاوه بر حجم کاری بالا، با کاهش حقوق و تاخیر در پرداخت دستمزدها نیز مواجه هستند. این وضعیت موجب افزایش ناراضی‌های همچنین مهاجرت نیروهای درمانی به مراکز دیگر یا حتی خارج از کشور شده است. چند شب پیش، در نیمه‌شب، در بخش اورژانس بیمارستان میلاد - که خود به اندازه چند بخش بیمارستانی پذیرش بیمار دارد - درگیری شدیدی میان همراه یک بیمار و کادر درمان رخ داد. علت اصلی این درگیری، ناراضی‌های همراه بیمار از روند رسیدگی به وضعیت بیمار خود عنوان شده است. در پی شدت گرفتن اعتراضات، کادر درمان از انتظامات و حراست بیمارستان درخواست مداخله کردند. با ادامه یافتن التهابات، نیروی انتظامی نیز به محل حادثه فراخوانده شد اما با آمدن آنها تنش نه تنها کمتر نشد بلکه بیشتر هم شد. در ادامه، برخورد فیزیکی نیز رخ داد. یکی از پرستاران مرد که اعتراض کرده بود، هدف حمله فیزیکی قرار گرفت و بر اثر ضربه‌ای که به گوش او وارد آمد، پرده گوشش پاره شد. این اتفاق باعث افزایش تنش شد و فضای اورژانس کاملاً ملتهب گردید. سایر پرستاران و پزشکان که شاهد این برخورد بودند، اعتراض خود را نسبت به رفتار خشونت‌آمیز اعلام کردند اما درگیری تا حدی بالا گرفت که جو بیمارستان برای مدتی از کنترل خارج شد. اما برخی از فیلم‌ها نیز در فضای مجازی منتشر شد و توجه عمومی را به این واقعه جلب کرد. این حادثه علاوه بر خدشه‌دار کردن احترام و شأن کادر درمان، موجب افزایش ناراضی‌ها و دل‌سردی پرسنل بیمارستان شد. پرستاران و پزشکان که پیش‌تر نیز از شرایط کاری دشوار و تاخیر در دریافت حقوق خود ناراضی بودند حالا با یک بحران جدید روبرو شده‌اند که امنیت شغلی و حتی سلامت جسمی آنها را هم تهدید می‌کند. فرسودگی ناشی از کار طاقت‌فرسا، احساس بی‌عدالتی و نگرانی از امنیت محیط کار می‌تواند کیفیت خدمات درمانی را کاهش داده و به چرخه‌ای معیوب منجر شود: ناراضی‌های کادر درمان، کاهش کیفیت خدمات، اعتراض بیماران و همراهان و در نهایت، تنش‌های بیشتر در محیط بیمارستانی. در این شرایط آموزش نیروهای انتظامی برای مواجهه با شرایط بیمارستانی اولویت زیادی دارد. مداخلات در مراکز درمانی باید با اصول اخلاقی و حرفه‌ای همراه باشد. آموزش مأموران در نحوه برخورد صحیح با کادر درمان و بیماران ضروری است. به اضافه اینکه ایجاد یک چارچوب مشخص برای همکاری بین انتظامات بیمارستان و پلیس، بدون نقض حرمت کارکنان درمانی، ضروری است. در کنار این موضوع تامین اجتماعی و وزارت بهداشت باید با جدیت بیشتری به مطالبات کادر درمان رسیدگی کنند. افزایش حقوق، کاهش فشار کاری و تضمین امنیت شغلی از جمله اقداماتی است که می‌تواند روحیه پرسنل را تقویت کند. در عین حال بیمارستان و مسئولان بهداشت و درمان باید با انتشار گزارش‌های شفاف درباره اتفاقات اخیر توضیح دهند و اعتماد عمومی را جلب کنند. حفظ شأن و احترام کادر درمان یک مسئولیت جمعی است که مستقیماً بر کیفیت خدمات درمانی و سلامت جامعه تاثیر می‌گذارد. انتظار می‌رود که نهادهای ذی‌ربط با رویکردی سازنده، مانع از تکرار چنین حوادثی شوند و برای بهبود شرایط، اقدامات عملی انجام دهند.

این دولت آن دولت

در حالی که نمایندگان مجلس با فشارهای سیاسی و اهرم استیضاح محمدجواد ظریف و عبدالناصر همتی را که پاکدست بودند از دولت پزشکیان دور کردند قوه قضائیه اعلام کرد؛ سیدجواد ساداتی‌نژاد، وزیر کشاورزی و سیدرضا فاطمی‌امین، وزیر صنعت دولت قبل در پرونده فساد چای دیش به حبس محکوم شدند

سیدجواد ساداتی‌نژاد
وزیر کشاورزی دولت قبل
در پرونده چای دیش با حکم دادگاه
به دو سال حبس محکوم شد

سیدرضا فاطمی‌امین
وزیر صمت دولت قبل
در پرونده چای دیش با حکم دادگاه
به یک سال حبس محکوم شد

محمدجواد ظریف
معاون راهبردی پزشکیان
با فشار نمایندگان جبهه پایداری
مجبور به ترک دولت شد

عبدالناصر همتی
وزیر اقتصاد دولت پزشکیان
با یک استیضاح سیاسی
مجبور به ترک دولت شد

هدا احمدی
گروه سیاسی

در یک درام سیاسی که آثارش فراگیر هم بوده، دو وزیر دولت ابراهیم رئیسی به خاطر تخلفات در وزارتخانه‌های مرتبط به حبس محکوم شدند. این تحولات در روزهای اخیر درحالی رخ داده که دو عضو کابینه مسعود پزشکیان نیز یکی به دلیل استیضاح و دیگری به توصیه قاضی القضاة از سمت خود کنار گذاشته شده‌اند. بنابراین براساس احکام صادره، ساداتی‌نژاد به دو سال حبس تعزیری و فاطمی‌امین به یک سال حبس تعزیری محکوم شده‌اند؛ احکام صادره به دلیل «مداخله ضعیف متهمان در وقوع جرم» همچنین به استناد قانون کاهش مجازات حبس تعزیری، تخفیف یافته است.

دو وزیر پزشکیان

این درحالی است که اگر پیگیری‌های قوه قضائیه نبود نه دولت سیزدهم و نه پایداری‌های مجلس نه تنها هیچ صدایی بلند نمی‌کردند بلکه سعی داشتند تا با شلوغ کردن فضای سیاسی کشور، جهت‌گیری‌ها را به سمت دیگری ببرند. مخالفان پزشکیان در مجلس با دستاویز قرار دادن موضوعاتی چون FATF، قانون حجاب و عفاف و اتهاماتی همچون دوتابعیتی بودن و ناکارآمدی، دولت را آماج حملات خود قرار دادند. گویی هدف، نه حل مشکلات بلکه به زانو درآوردن دولتی است که با شعار اصلاحات و اعتدال بر سر کار آمده است. دولت پزشکیان، وارث زمین سوخته‌ای است که از دولت قبل به جای مانده است. ناترازی‌های بسیار، تورم افسارگسیخته، کسری بودجه، تحریم‌های کمرشکن و ناراضی‌های عمومی بر پیکر دولت چنبره زده است. استیضاح همتی به بهانه ناتوانی در مهار تورم صورت گرفت.

ادامه در صفحه ۲

رهنمود

**تاکید رهبر انقلاب
پس از کاشت سه اصله نهال در روز درختکاری:
سرمایه‌گذاری سودآور**

رهبر انقلاب اسلامی پیش از ظهر دیروز، همزمان با روز درختکاری سه اصله نهال غرس کردند. آیت‌الله خامنه‌ای بعد از کاشت این نهال‌ها، درختکاری را اقدامی سودآور، آینده‌نگری و تولید ثروت برشمردند و بسا تأکید بر لزوم توجه جدی به نهضت ملی درختکاری که سال گذشته در دولت شهید رئیسی آغاز شد، گفتند: همه مردم در موضوع درختکاری به عنوان یک عمل صالح و حسنه مشارکت داشته باشند تا با افزایش درختان، محیط زندگی و زیست، طراوت و صفا پیدا کند. رهبر انقلاب اسلامی اقدام هر ساله خود برای کاشت نهال را یک اقدام نمادین جهت یادآوری این نکته دانستند که کاشت درخت فقط مربوط به سن جوانی نیست و همه افراد در سنین مختلف باید به سمت این کار مهم و بزرگ و لازم و زیبا سوق و انگیزه پیدا کنند. آیت‌الله خامنه‌ای با تأکید بر اینکه درختکاری یک سرمایه‌گذاری سودآور از جهات مختلف و تولید ثروت است، افزودند: کاشت درخت با هر انگیزه‌ای چه برای بهره‌مندی از میوه درختان مثمر و چه برای استفاده از چوب درختانی که چوب آنها با ارزش است، یک اقدام کاملاً سودآور است که در آن ضرر وجود ندارد.

ایشان درخت و کشتزارها را عامل سلامت هوا دانستند و با تأکید بر اهمیت بالای محیط زیست، خاطرنشان کردند: درختان و گیاهان رویشی علاوه بر بهبود هوا موجب طراوت محیط زندگی و محیط زیست و طراوت روحی انسان‌ها نیز می‌شوند زیرا درختان و گیاهان چشم‌نواز و دلنواز هستند. رهبر انقلاب اسلامی با تأکید بر لزوم جدی گرفته شدن نهضت ملی درختکاری که در دوره شهید رئیسی آغاز شد، گفتند: این طرح که سال گذشته آغاز شد و همچنان ادامه دارد، نشان می‌دهد که کاشت یک میلیارد درخت در چهار سال عملی است و دستگاه‌های دولتی باید به مردم در این زمینه کمک کنند.

آیت‌الله خامنه‌ای با هشدار نسبت به قطع درختان و تبدیل کاربری اراضی کشاورزی افزودند: قطع درختان به جز در موارد فنی و ضروری یک ضرر و خطر است و باید جلوی تخریب جنگل‌ها و تبدیل اراضی کشاورزی گرفته شود. ایشان همچنین با اشاره به کارهای خوبی که در این زمینه در تهران و برخی شهرهای دیگر انجام گرفته است، خاطرنشان کردند: این اقدامات باید ادامه پیدا کند.

کانال سازندگی

موافقت مجلس با تعطیلی پنج‌شنبه‌ها

نمایندگان مجلس در چارچوب لایحه اصلاح قانون مدیریت خدمات کشوری تمامی دستگاه‌های اجرایی را به استثنای برخی از دستگاه‌های خدماتی و نظامی موظف کردند، ساعات کاری خود را در ۵ روز هفته بین شنبه تا چهارشنبه تنظیم کنند بنابراین در صورت تأیید شورای نگهبان با این لایحه، پنج‌شنبه‌ها تعطیل خواهد شد. گفتنی است که کاهش ساعات کاری موجب کاهش حقوق و دستمزد و مزایای قانونی کارکنان موضوع این تبصره نمی‌شود. قراردادهای خصوصی که تا پیش از تصویب این قانون منعقد شده تا پایان مدت قرارداد مشمول حکم این تبصره نیست. اجرای حکم این تبصره در خصوص دستگاه‌هایی که مستقیماً تحت نظر مقام معظم رهبری است منوط به اذن معظم له است.

انتشار اوراق مالی اسلامی

ریاست جمهوری: در جلسه هیات دولت به ریاست رئیس‌جمهور پزشکیان در اجرای مصوبه اخیر شورای عالی هماهنگی اقتصادی سران قوا به وزارت اقتصاد اجازه داد، مازاد بر سقف بودجه سال جاری و در چارچوب مقررات ذی‌ربط با هماهنگی سازمان برنامه و بودجه کشور، نسبت به انتشار ۲۰ هزار میلیارد تومان اوراق مالی اسلامی به ذی‌نفعی سازمان تامین اجتماعی اقدام کند.

بحران آب شرب

محمدباقر قالیباف، رئیس مجلس: در تهران مشکل آب شرب وجود دارد، در کنار آن بحران آب کشاورزی و آب صنعتی داریم، قطعاً برای این موضوع راه‌حلی وجود دارد. شهرداری بیش از همه دستگاه‌ها زحمات پایتخت بر دوش آنها سنگینی می‌کند تا در نهایت شرایط مناسبی را برای زندگی بیش از ۱۰ میلیون شهروند فراهم کند.

هماهنگی همه قوا

محسنی‌زاده‌ای، رئیس قوه قضائیه: ضرورت دارد همه قوا و دستگاه‌های مسئول به ویژه قوه مجریه، توسعه توأمان زیرساخت‌ها و امور عمرانی همچنین محیط زیست و فضای سبز را مدنظر قرار دهند. هیچ‌کس فراموش نکرده که آمریکا با انداختن بمب اتم در هیروشیما و ناکازاکی چه بلایی بر سر محیط زیست مردم آورد.

ادامه تیتربیک

این دولت آن دولت

در همین حال، در مجلس عبدالکریم هاشمی، عضو کمیسیون برنامه و بودجه پارلمان، با اشاره به نگرانی نمایندگان از پیوستن به FATF در شرایط تحریمی، از پیچیدگی‌های این معاهده بین‌المللی سخن گفت. زیرا مخالفان، FATF را همچون تله‌ای می‌دانند که می‌تواند راه‌های دور زدن تحریم‌ها را مسدود کند و این نشان می‌دهد که ریشه‌ای استیضاح همتی، پیگیری پیوستن ایران به FATF است. از دیگر سو نامه ۱۴۰ نماینده مجلس درباره واگذاری ایران خودرو و ادعاهای پرسروصدای حمید رسایی درباره فساد در این واگذاری و ارتباط آن با یک «جاسوس آمریکایی» پرده دیگری از ریشه‌های استیضاح بود. حمید رسایی اعلام کرد که واگذاری ایران خودرو به بخش خصوصی فسادآور است و باید از این اقدام جلوگیری شود. او همچنین ادعا کرد: یکی از شرکا فردی ایرانی با تابعیت آمریکایی است که فراری بوده و همسرش آمریکایی است و کارمند رسمی اف‌بی‌ای است. همچنین حملات بی‌امان به ظریف از سوی

همچنان مفتوح است. وی تصریح کرد که نقص‌های موجود در پرونده یا توسط دادگاه برطرف خواهد شد یا به دادرسی برگشت داده می‌شود. کما اینکه در روز پیش، خبرگزاری فارس گزارش داد که احکام برخی متهمان پرونده چای دیش از جمله دو وزیر سابق جهاد کشاورزی و صنعت، معدن و تجارت صادر شده است. به نقل از منابع آگاه، این خبرگزاری اعلام کرده بود که رای ۴۴ نفر از ۶۱ متهم اصلی پرونده چای دیش در شعبه اول دادگاه ویژه جرائم اقتصادی تهران صادر شده است. بنابراین متهم ردیف

وزیر کشاورزی (وقت) منتشر شده بودند، او را به عنوان یکی از ضعیف‌ترین و فاسدترین وزرای تاریخ دولت سیزدهم معرفی می‌کردند.

اما پیش از اینکه رئیس قوه قضائیه در مورد پرونده چای دیش خبرساز شود، رئیس دولت سیزدهم هیچ‌گونه واکنشی به فسادهای پیش‌آمده در این حوزه نداشت و ساداتی نژاد به طوری سروصدا برکنار شد، گویی که هیچ اتفاق خاصی نیفتاده و تنها یک تغییر درونی در دولت صورت گرفته است. حتی

ساداتی نژاد در برخورد با این موضوع آنقدر عادی عمل کرده بود که در انتخابات مجلس دوازدهم نیز قصد کاندیداتوری داشت. این فضا تا مقطع استیضاح ادامه داشت تا اینکه پرده از فساد ۳/۴ میلیارد دلاری یک شرکت چای برداشته شد که به وضوح یکی از بزرگ‌ترین فسادهای اقتصادی در چهار دهه اخیر به شمار می‌رفت. در آذرماه ۱۴۰۲ نام وزیر برکنار شده جهاد کشاورزی دولت سیزدهم (ساداتی نژاد) نیز در این پرونده مطرح

شد. اگر به عقب برگردیم و تاریخچه این فساد را بررسی کنیم در فروردین ۱۴۰۲ سه مدیر رئیسی به طور همزمان عزل شدند و به تدریج بحث تخلف گسترده ساداتی نژاد و ارتباط او با پرونده فساد چای مطرح شد.

دولت رئیسی به نظر می‌رسد که تصمیم گرفته بود برای پیشگیری از استیضاح و در کشمکش با مجلس، ساداتی نژاد را از هیات دولت کنار بگذارد. در این میان باز هم از سوی دولت و حامیان رئیسی گویا که یا نمی‌خواستند، موضوع فساد را جدی بگیرند یا اصلاً تصور نمی‌کردند که ابعاد آن تا این حد بزرگ باشد. اما پس از افشای ابعاد بزرگ فساد از سوی رئیس دستگاه قضا و تأثیر آن بر اقتصاد و جامعه، دولت به ناگاه اعلام کرد که مخفی‌کننده آمارها و اطلاعات خود بوده‌اند و در واقع خود آنها بودند که پرده از این فساد برداشتند. وزیر اقتصاد وقت نیز در پی این افشاگری‌ها مطرح کرد که در پرونده چای دیش هیچ بزرگ‌نمایی صورت نگرفته و همه چیز به درستی مدیریت شده است. این نوع واکنش‌ها نه تنها سبب تشدید نارضایتی عمومی شد بلکه وضعیت نظارت دولت بر مسائل اقتصادی را نیز زیر سوال برد.

چه خواهد شد؟

پرونده چای دیش نمونه‌ای از موضوعاتی چون فساد در دولت سیزدهم است که باعث شده جامعه انتظار بیشتری از مسئولان برای پاسخگویی و شفاف‌سازی در مورد فسادهای داشته باشد. همزمان با فشار تدریجی به دولت پزشکیان و تحولات اخیر، تصویری نگران‌کننده از آینده دولت ترسیم می‌شود. از یکسو محاکمه وزرای سابق، کورسویی از امید به عدالت و پاسخگویی را زنده نگه داشته است. اما از سوی دیگر، فشارهای سیاسی بی‌امان، بحران‌های اقتصادی و شکاف‌های عمیق، دولت پزشکیان را در موقعیت سختی قرار داده است. آیا دولت می‌تواند با اتخاذ رویکردی هوشمندانه، هم به مطالبات مردم برای مبارزه با فساد و بهبود معیشت پاسخ دهد و هم از تشدید تنش‌ها و درگیری‌های سیاسی جلوگیری کند؟ آینده ایران در گرو پاسخ به این پرسش است. آیا کشتی توفان‌زده سیاست ایران، به ساحل آرامش خواهد رسید یا در گرداب اختلافات و بحران‌ها، غرق خواهد شد؟

اول این پرونده به مجموع ۸۲ سال حبس محکوم شده و ملزم به بازگرداندن بیش از ۲ میلیارد یورو تسهیلات ارزی و تمام عواید ناشی از فروش ارز در بازار آزاد به دولت است؛ همچنین مجموع جریمه‌های ریالی وی به بیش از ۶۰ هزار میلیارد تومان بالغ شده است. این اعداد خود گواهی بر عمق مشکلات اقتصادی کشور و فساد گسترده در دستگاه‌های دولتی است. علی الفاضلی‌مهر، رئیس کل دادگستری استان تهران نیز با تأکید بر اهمیت این پرونده، پیش‌تر از صدور این احکام خبر داده بود. او اعلام کرد که «حکم نهایی دادگاه برای ۴۴ نفر از متهمان این پرونده صادر شده است» و این جمله او به خودی خود نشان‌دهنده عزم قوه قضائیه برای مقابله با فساد در دستگاه‌های دولتی است.

دولت سیزدهم از روز سوم شهریور ۱۴۰۰ به طور رسمی کار خود را آغاز کرد و ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور جدید، سیدرضا فاطمی‌امین را به عنوان وزیر صنعت، معدن و تجارت به پارلمان معرفی کرد. اما دوران کاری فاطمی‌امین تحت تأثیر سیاست‌های متناقض او در زمینه خودرو و دیگر کالاها قرار گرفت؛ به طوری که او دو بار مورد استیضاح نمایندگان مجلس قرار گرفت و در نهایت به‌عنوان نخستین وزیر استیضاح شده دولت سیزدهم از سمت خود برکنار شد. هرچند پیش از استیضاح دومی که در ۲۴ اسفند ۱۴۰۰ انجام شد، اخبار متعددی از جدایی قریب‌الوقوع او از کابینه نیز به گوش رسید، این اخبار در نهایت تکذیب شد. استیضاح فاطمی‌امین نشان‌دهنده نارضایتی جدی نمایندگان مجلس از عملکرد او بود. بر بسیاری از مواردی که منجر به استیضاح او شد، نظارت و عملکرد جدی در حوزه‌های مختلف وجود نداشت. پس از برکناری فاطمی‌امین، افکار عمومی انتظار اخبار و جزئیات بیشتر درباره پرونده فساد چای دیش و ابعاد آن را داشت. آن هم در شرایطی که سیدجواد ساداتی‌نژاد، وزیر سابق جهاد کشاورزی، به اتهام یکی از بزرگ‌ترین فسادهای تاریخ جمهوری اسلامی، نامش بر زبان‌ها افتاده بود.

تا امسال که محسنی‌زاده‌ای، رئیس قوه قضائیه در ۲۶ اردیبهشت ماه سال جاری در جمع دانشجویان در پاسخ از محکومیت یکی از وزرای دولت سیزدهم خبر داد. او به طور مستقیم از ساداتی‌نژاد نام نبرد اما رسانه‌ها خبر دادند که وی نیز در ارتباط با پرونده چای دیش احضار شده است. به هر حال، انتقادات و افشاگری‌هایی که در مورد سیدجواد ساداتی‌نژاد،

دو وزیر رئیسی

همزمان با این استیضاح و توصیه محرمانه به محمدجواد ظریف که منجر به استعفای او شد، حکم دو وزیر دولت رئیسی که پیشان در پرونده چای دیش گیر بود، صادر شد. آن هم در زمانی که نمایندگان مجلس پرچم عدالت‌خواهی و حق مردم برداشته بودند اما نسبت به این فساد و حکم سکوت کردند. شاید خالی از لطف نباشد که کمی به فساد وزرای دولت سیزدهم بپردازیم که نه تنها پایداری‌ها بلکه تمام دولتی‌ها نیز آن زمان و حتی اکنون هم لب به این فساد نمی‌گشایند. آخرین بار اصغر جهانگیر، سخنگوی قوه قضائیه در برنامه «گفت‌وگویی ویژه خبری» که از شبکه خبر پخش شد، از وضعیت پرونده فساد چای دیش خبر داد. وی اعلام کرد که این پرونده شامل ۶۱ متهم است که از بین آنها ۴۲ نفر تعیین تکلیف شده‌اند. در این میان، سه نفر به طور قطعی تبرئه و یک نفر به دلیل فوت در زمان بازداشت، قرار موقتی تعقیب برایش صادر شد. همچنین برای یک نفر قرار عدم صلاحیت صادر شده و پرونده باقی متهمان

دیدگاه: گزارش خارجی

کنشگری مسکو

چرا روسیه به دنبال میانجیگری بین ایران و آمریکا است؟

عبدالرضا فرجی‌راد
استاد ژئوپلیتیک

در دو هفته گذشته دو سفر سیاسی مهم به ایران صورت گرفت. یکی سفر امیر قطر و دیگری سفر سرگئی لاوروف، وزیر خارجه فدراسیون روسیه که حدس و گمان‌هایی در رابطه با انتقال پیام از سوی آمریکا در رسانه‌ها و ذهنیت افکار عمومی شکل گرفت. در مورد سفر امیر قطر از سوی مقامات ذی‌ربط اطلاع‌رسانی شد که این سفر در راستای توسعه روابط دو جانبه صورت گرفته و بحثی از پیام و یا میانجیگری در میان نیست. بخشی از حدس و گمان‌ها هم بر این محور دور می‌زد که ممکن است، سفر امیر قطر در مورد مشورت در رابطه با مسایل سوریه و مسایل منطقه بوده باشد.

به دنبال سفر امیر قطر، وقتی وزیر خارجه روسیه به تهران آمد. حدس و گمان‌ها بیشتر شد که ممکن است لاوروف پیامی را از سوی مقامات آمریکایی به مسئولین ایرانی منتقل کند. به ویژه آنکه این سفر چند روز بعد از گفت‌وگوهای وزرای خارجه آمریکا و روسیه در ریاض شکل گرفت.

در روزهای گذشته هم وزیر دفاع آمریکا اعلام کرد، ترامپ از رئیس جمهور روسیه خواسته است که در جهت گفت‌وگو بین ایران و آمریکا میانجیگری کند که این سخنان (سه‌شنبه) از سوی دیمیتری پسکوف، سخنگوی کرملین مورد تایید قرار گرفت. به نظر می‌رسد تلاش‌های تازه‌ای آغاز شده که ایران و آمریکا وارد گفت‌وگو شوند و حالا این سوالات مطرح می‌شود که آیا ترامپ برای گفت‌وگو با جمهوری اسلامی حاضر است از فشار حداکثری و بخشنامه اجرایی خود عقب‌نشینی کند؟ در واقع مقامات جمهوری اسلامی اعلام کرده‌اند که درهای گفت‌وگو برای رفع تحریم‌ها را نمی‌بندند ولی در زمانی مذاکره با آمریکا را آغاز می‌کنند که دو کشور در یک سطح برابر و بدون هرگونه شرط و شروطی وارد مذاکره شوند. البته هم آمریکا و هم روسیه از شرط ایران آگاه هستند و این احتمال را نمی‌توان رد کرد که ترامپ برای شروع مذاکرات قول دهد که بخشنامه اجرایی خود را عملی نکند و احتمالاً در روزهای آینده مشخص خواهد شد.

سوال دوم اینکه اگر قرار باشد، مذاکراتی آغاز شود، نقش روسیه در این مذاکرات چگونه خواهد بود؟ مذاکرات مستقیم خواهد بود یا غیرمستقیم؟ اگر مذاکرات مستقیم باشد، طبیعی است که روسیه نقش کم‌رنگتری نسبت به مذاکرات غیرمستقیم بازی خواهد کرد. حساسیت‌هایی نسبت به میانجیگری روسیه وجود دارد ولی در صورت مذاکره مستقیم با ایالات متحده در صورت توافق می‌توان از میزان این حساسیت‌ها کاست؛ هر چند که روسیه تأثیرگذار خواهد بود. واقعیت این است که شرایط اقتصادی کشور همچنانکه رییس جمهور در مجلس بیان کرد از وضعیت نامطلوبی برخوردار است و باید از پیشنهادات میانجیگری برای گشایش باب مذاکرات به شرطی که فشار و تحمیلی در کار نباشد، استقبال کرد. در نهایت رفع ابهامات هسته‌ای و رفع تحریم‌ها راهی جز مذاکره ندارد. هر چند ایران و آمریکا دو سیاست غیرهمسو را در منطقه به پیش می‌برند ولی روشن است که هیچ‌کدام خواهان درگیری نیستند.

گفت‌وگوهایی با اروپا در جریان است ولی قرار است، تداوم داشته باشد ولی صرفاً چانه زدن با اروپایی‌ها منجر به رفع تحریم‌های جمهوری اسلامی نخواهد شد و حداکثر می‌توان در صورت پیشرفت در مذاکرات از فعال شدن مکانیسم ماشه جلوگیری کرد.

مسئولین دیپلماسی کشور اعلام کرده‌اند که با مشورت چین و روسیه، کار را دنبال خواهند کرد لذا باید از فرصت پیش آمده و با استفاده از توان این دو کشور گفت‌وگو آغاز و پیش برده شود؛ ضمن اینکه همزمان باید تلاش کرد، گفت‌وگوها با اروپا از سرعت و جدیت بیشتری برخوردار شود. برای رفع تحریم، هم گفت‌وگو با آمریکا و هم گفت‌وگو با اروپا ضروری است و باید از هنر دیپلماسی استفاده کرد.

تسلیمات در قبال معادن اوکراین

مایک والتز، مشاور امنیت ملی آمریکا: در روند ارائه کمک‌های نظامی ایالات متحده به اوکراین وقفه‌ای پیش آمده اما ممکن است در صورت موفقیت مذاکرات درباره توافق عناصر نادر خاکی، این وقفه لغو شود. اگر برخی اقدامات اعتمادساز را روی می‌بگذاریم و به سمت این توافق پیش برویم، رئیس‌جمهور به طور جدی امکان لغو این توقف را بررسی خواهد کرد.

طرح ۵۳ میلیارد دلاری

رهبان کشورهای عرب طی نشست در قاهره طرح مصر برای بازسازی نوار غزه پس از جنگ را با بودجه ۵۳ میلیارد دلاری مورد تایید قرار دادند. این طرح در تقابل با پیشنهاد دونالد ترامپ برای کسوف دادن جمعیت غزه و تبدیل این منطقه به گردشگاه ساحلی قرار دارد. طرح اتحادیه عرب به حدود ۲ میلیون فلسطینی ساکن غزه اجازه می‌دهد در سرزمین خود باقی بمانند.

موضع گیری اروپا علیه ایران

نماینده‌ی اتحادیه اروپا در سازمان‌های بین‌المللی مستقر در وین با انتشار بیانیه‌ای با اشاره به نشست فصلی شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نسبت به بن‌بست ادعایی برای حل مسائل پادمان باقی‌مانده به دلیل عدم همکاری طولانی مدت ایران ابراز نارضاحتی کرد. در بیانیه آمده است که این بن‌بست باعث شده تا آژانس توانایی لازم برای تأیید ماهیت صلح‌آمیز برنامه هسته‌ای ایران را نداشته باشد.

جنگال در کنگره

سخنرانی سالانه ترامپ در میان قانونگذاران آمریکا با واکنش دموکرات‌ها روبه‌رو شد و اظهارات وی را صرفاً تبلیغ و دروغ خواندند

گروه بین‌الملل: رئیس جمهور ایالات متحده به صورت سنتی هر ساله در کنگره ایالات متحده و در حضور اعضای کابینه و قانونگذاران آن به ایراد سخنرانی می‌پردازد و هم مسائل داخلی و هم موضوعات خارجی را در بر می‌گیرد. امسال هم دونالد ترامپ به عنوان چهارم و هفتمین رئیس جمهور ایالات متحده پس از بازگشت به قدرت در کنگره آمریکا حاضر شد و به سخنرانی پرداخت. این جلسه که تنها ۴۳ روز از ورود دوباره ترامپ به کاخ سفید می‌گذرد به ریاست مشترک مایک جانسون، رئیس مجلس نمایندگان آمریکا و جی.دی. ونس، معاون ترامپ که ریاست سن را هم بر عهده دارد، برگزار شد و حدود دو ساعت به طول انجامید و بر این اساس ترامپ رکورد طولانی‌ترین سخنرانی در نشست مشترک کنگره را به نام خود ثبت کرد.

بازگشت آمریکا و اعتراض دموکرات‌ها

رئیس جمهور آمریکا در میان تشویق حضار مدعی شد که در ۴۳ روز بیشتر از آنچه اکثر دولت‌ها می‌توانستند در ۴ یا ۸ سال به انجام برسانند، دست یافته است. ترامپ گفت که ۶ هفته پیش زیر گنبد کنگره ایستاد و «طلوع عصر طلایی آمریکا» را اعلام کرد و از آن زمان او اقدامی (سریع و بی‌امان) برای آغاز «بزرگ‌ترین و موفق‌ترین دوران تاریخ کشورمان» را انجام داده است. او در بخشی از سخنان خود گفت که «روح ما بازگشته است، غرور ما بازگشته است، اعتماد به نفس ما بازگشته است و رویای آمریکایی بزرگ‌تر و بهتر از همیشه در حال افزایش است». به گفته او، رویای آمریکا غیرقابل توقف است و این کشور در آستانه بازگشت است!

در حالی که تنها دقایقی از آغاز سخنرانی ترامپ گذشته بود، صدای اعتراض برخی قانونگذاران مخالف بلند شد و جی‌دی ونس مجبور شد برای رعایت سکوت تذکر بدهد اما ترامپ در حالی که فریاد دموکرات‌ها علیه وی بلند شده بود مجدداً پیروزی در انتخابات را تبلیغ کرد. ترامپ با اشاره به اینکه او در هر ۷ ایالت میدان نبرد پیروز شد، گفت: «انتخابات ریاست جمهوری ۵ نوامبر، مأموریتی بود که در دهه‌های گذشته سابقه نداشته است». دونالد ترامپ در میانه اعتراض دموکرات‌ها گفت: «ما تعداد زیادی آرای مردمی را کسب کردیم و بخش‌هایی را در کشورمان به دست آوردیم». در مقابل جمهوریخواهان به سرعت به نفع او ایستادند و با شعارهای «یواس‌ای» حمایت خود از ترامپ و هم‌حزبی‌شان را نشان دادند که همین موضوع به عنوان صفت‌بندی علنی لیبرال‌ها و محافظه‌کاران از سوی رسانه‌ها منعکس شد. او در ادامه سخنان خود اعلام کرد که نزدیک به ۱۰۰ فرمان اجرایی را امضا کرده و بیش از ۴۰۰ فرمان اجرایی صادر کرده است. او مدعی شد که «ریاست جمهوری ما موفق‌ترین ریاست جمهوری در تاریخ ملت ماست» و حتی با رافرتز گذاشت و گفت که ریاست جمهوری جورج واشنگتن پس از دوران ریاست جمهوری او قرار دارد که آن را حتی تأثیرگذارتر می‌کند!

اخراج مهاجران

ترامپ به مرز جنوبی کشورش اشاره کرد و گفت که وضعیت اضطراری ملی اعلام کرده و نیروهای نظامی و گشت مرزی آمریکا را برای «دفع تهاجم به کشورمان» مستقر کرده است. او مدعی است که در دوران جو بایدن، که به گفته او «بدترین رئیس جمهور تاریخ آمریکا» بود، صدها هزار عبور غیرقانونی در ماه وجود داشت.

ترامپ ادعایی مبنی بر ورود ۲۱ میلیون مهاجر غیرقانونی به آمریکا در چهار سال گذشته را تکرار کرد. او گفت که دولتش «فوق‌العاده‌ترین سرکوب مرزی و مهاجرتی در تاریخ آمریکا» را آغاز کرده است. دونالد ترامپ در مورد «لیکن رالی» دانشجوی پرستاری اهل جورجیا صحبت کرد که در سال ۲۰۲۳ توسط «خوزه ایبارا» یک

مهاجر غیرقانونی از وزنولا به قتل رسید. ترامپ قتل رالی را ناشی از سیاست‌های «بی‌عاطفه» دولت بایدن می‌داند.

پاکسازی سیستم قضایی

بخش دیگری از سخنان ترامپ به حمله علیه ساختار قضایی گذشت. او مدعی شد که سیستم قضایی ایالات متحده توسط «دیوانه‌های چپ رادیکال» به صورت وارونه درآمده است. او گفت: «در حالی که ما حاکمیت خود را بازنس می‌گیریم باید نظم و قانون را به شهرها و مناطق خود بازگردانیم». او گفت که دولتش برای بازگرداندن «عدالت عادلانه، برابر و بی‌طرفانه» اقدام کرده و این کار را از افسی‌ای و وزارت دادگستری آغاز کرده است.

کم شدن هزینه‌ها

در بخش دیگری از سخنرانی سالانه رئیس جمهور آمریکا، ترامپ از ایلان ماسک به خاطر سخت کار کردن تشکر کرد. او گفت اقدامات تاریخی را برای «توسعه بنیادی تولید مواد معدنی حیاتی و خاک‌های کمیاب» در ایالات متحده انجام خواهد داد. ترامپ در ادامه درباره برنامه‌های مختلفی صحبت کرد که به گفته او «هدر دادن وحشتناک» دولت فدرال را نشان می‌دهد. او می‌گوید: «همه این‌ها کلاهبرداری‌ها هستند و آنها بسیار بدتر هستند اما فکر نمی‌کنم مناسب باشد در مورد آنها صحبت کنم. آنها خیلی بد هستند». او می‌گوید که بسیاری از افراد دیگر توسط گروهی از افراد «بسیار باهوش، عمدتاً جوان، به ریاست ایلان ماسک افشا شده‌اند». او گفت که «وزارت کارایی دولت» «صدها میلیارد دلار کلاهبرداری» پیدا کرده که به گفته او برای کاهش بدهی برای مبارزه با تورم پس گرفته شده است. ترامپ همچنین یک ادعای نادرست را تکرار کرد که میلیون‌ها فرد فوت شده بالای ۱۰۰ سال حقوق تأمین اجتماعی دریافت می‌کنند و گفت که «ما می‌خواهیم بفهمیم این پول کجا می‌رود».

زلنسکی نامه داد

بخش دیگری از سخنان ترامپ که اتفاقاً باید آن را تکرار مکررات دانست، اشاره به پرونده اوکراین بود. رئیس جمهور آمریکا اعلام کرد که اوایل سه‌شنبه نامه‌ای «مهم» از ولودیمیر زلنسکی، رئیس جمهور اوکراین دریافت کرده است که در آن گفته شده، کیف آماده است تا در اسرع وقت پسای میز مذاکره بیاید. او صراحتاً اعلام کرده که زلنسکی به او گفته است که تمش آماده است تا تحت رهبری قدرتمند رئیس جمهور آمریکا برای دستیابی به صلحی پایدار کار کند. ترامپ گفت در نامه زلنسکی آمده است که او «واقعا برای کمک به اوکراین برای حفظ حاکمیت و استقلال خود ارزش قائل است».

حمله دموکرات‌ها به ترامپ

آنچه در خصوص سخنرانی ترامپ باید مورد نظر قرار بگیرد این است که بسیاری از رسانه‌ها و تحلیلگران این سخنان وی را موضوع جدیدی ندانستند و صرفاً آن را تکرار شعارهای وی قلمداد کردند. بر اساس نظرسنجی سی‌ان‌ان که توسط اس‌اس‌آر‌اس (SSRS) انجام شد، سخنرانی دونالد ترامپ، رئیس جمهور آمریکا در کنگره، تغییر چندانی در نظرات مخاطبان آمریکایی راجع به سیاست‌های او ایجاد نکرد. در یک نظرسنجی که قبل از سخنرانی انجام شد ۶۱ درصد آمریکایی‌ها گفتند که معتقدند، سیاست‌های او کشور را در مسیر درستی حرکت می‌دهد و ۳۸ درصد گفتند که سیاست‌های ترامپ این کشور را به مسیر اشتباه می‌برد. پس از سخنرانی ترامپ، نتایج به ترتیب به ۶۶ و ۳۴ درصد تغییر یافت. از سوی دیگر دموکرات‌ها هم این سخنرانی را حمله به دموکراسی آمریکا دانستند. ال گرین، نماینده دموکرات از ایالت تگزاس در زمان سخنرانی ترامپ به او اعتراض کرد و از کنگره خارج شد. همچنین ملانی استنتزبری، جاسمین کروکت و مکسول فراس، قانونگذاران دموکرات مجلس نمایندگان هم حین سخنرانی ترامپ از کنگره خارج شدند. از سوی دیگر نانسی پلوسی، رئیس سابق مجلس نمایندگان آمریکا در بیانیه‌ای درباره سخنرانی ترامپ نوشت: درست مانند آخرین باری که او در کنگره سخنرانی کرد، سخنرانی این بار رئیس جمهور ترامپ نیز یکی دیگر از مانیفست‌های دروغ بود؛ چراکه ترامپ قول داد، تورم را کاهش دهد و او وعده داد که هزینه‌های زندگی را کاهش دهد. این کار را نکرد. در عوض، طرح بودجه ترامپ با کاهش‌های هنگفت در برنامه بهداشتی هزینه‌ها را برای میلیون‌ها آمریکایی افزایش می‌دهد، او به میلیارد‌ها تخفیف مالیاتی می‌دهد.

دیپلمات ایران شناس

علی اکبر صالحی رئیس بنیاد ایران شناسی شد

عصر سه‌شنبه ۱۴ اسفند جلسه شورای عالی انقلاب فرهنگی به ریاست مسعود پزشکیان و با حضور غلامحسین محسنی‌آزادی و دیگر اعضای این شورا در ساختمان نهاد ریاست جمهوری برگزار و علی اکبر صالحی به عنوان رئیس جدید بنیاد ایران‌شناسی معرفی شد. عبدالحسین خسروپناه، دبیر شورای عالی انقلاب فرهنگی اعلام کرد: «در این جلسه، دکتر صالحی به عنوان رئیس جدید بنیاد ایران‌شناسی معرفی و حکم ریاست او توسط رئیس جمهور صادر خواهد شد و دکتر صالحی با سابقه‌ای درخشان در حوزه‌های علمی و اجرایی، مسئولیت هدایت این بنیاد مهم فرهنگی را بر عهده خواهد گرفت.»

دانش آموخته دانشگاه آمریکایی بیروت و مؤسسه فناوری ماساچوست (ام‌آی‌تی) در رشته‌های فیزیک هسته‌ای و مهندسی هسته‌ای است. او مدرس مهندسی انرژی در دانشگاه صنعتی شریف است و به مدت دو دوره رئیس دانشگاه صنعتی شریف بود. صالحی در اواخر دهه ۶۰ یک سال هم ریاست دانشگاه بین‌المللی امام خمینی قزوین را برعهده داشت. بنیاد ایران‌شناسی، مؤسسه‌ای علمی و پژوهشی است که در سال ۱۳۷۶ توسط سیدمحمد خاتمی، رئیس‌جمهور وقت و زیر نظر نهاد ریاست جمهوری ایران تأسیس شد. مرکز اصلی بنیاد در شهرک والفجر تهران واقع شده و در اکثر استان‌ها شعبه دارد. مطابق با ماده ۱۰ اساس‌نامه بنیاد ایران‌شناسی، رئیس این بنیاد با حکم رئیس‌جمهور، برای مدت چهار سال، از میان اعضای هیأت امنای بنیاد یا خارج از آن، منصوب می‌شود و انتخاب دوباره او بلامانع است. زنده‌یاد حسن حبیبی که مؤسس این بنیاد بود تا پایان عمرش (۱۲ بهمن ۱۳۹۱) ریاست آن را به عهده داشت و در تیر ۱۳۹۲ سیدمحمد خامنه‌ای با حکم احمدی‌نژاد، رئیس‌جمهور وقت به این سمت منصوب شد و از خرداد ۱۴۰۱ به بعد هم محمدحسین رجیبی‌دوانی ریاست این بنیاد را برعهده داشت.

پیش از این ریاست این بنیاد برعهده محمدحسین رجیبی‌دوانی بود و مراسم تودیع رجیبی‌دوانی و معارفه صالحی طی روزهای آینده در بنیاد ایران‌شناسی برگزار خواهد شد. علی اکبر صالحی از بهمن ۱۳۸۹ تا مرداد ۱۳۹۲ به عنوان وزیر امور خارجه در دولت دهم فعالیت می‌کرد و دو دولت حسن روحانی‌عهددار ریاست سازمان انرژی اتمی بود. صالحی از شهریور ۱۴۰۰ به عنوان معاون پژوهشی و قائم مقام رئیس فرهنگستان علوم ایران مشغول به کار بود. علی اکبر صالحی

تحلیل موسیقی

اتاق فکر بنیامین

بشت پرده کنسرت رایگان بنیامین بهادری

بنیامین بهادری همان‌گونه که قول داده بود، اجرای زنده رایگان خود را در بزرگترین سالن کنسرت کشور روی صحنه برد. کنسرتی که با استقبال گسترده مواجه شد اما سیگنال‌هایی را از سمت بنیامین برای برخی گروه‌های هدف در حوزه موسیقی مخابره کرد که می‌تواند به تغییر اتمسفر موسیقی در وضعیت فعلی منجر شود. بنیامین از دوست‌دارانش خواست برای حضور در این کنسرت رایگان، وارد یک سایت شوند و پس از ثبت عضویت، ثبت‌نام خود را برای حضور در این اجرای رایگان قطعی کنند. جالب‌تر آن‌که هر شماره، می‌توانست ۵ همراه با خود به داخل سالن ببرد. این که چنین اجرایی با کدام اسپانسر (حامی مالی) محقق شده، پرسشی است که ایرنا قول داده در آینده به آن بپردازد اما این اجرا به گزارش این خبرگزاری نکات ماهوی مهمی دارد.

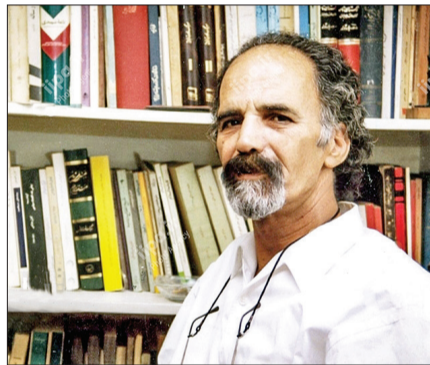
این اجرا، همان چیزی است که بنیامین انتظارش را داشت. خواننده‌ای که ۵ سال از آخرین اجرای عمومی‌اش می‌گذشت و او در پیج بالایی از محبوبیت و شهرت به دلایل عجیبی که خلاف خواست و میل او بود از کوران کنسرت‌ها کنار گذاشته شد. او در طول این سال‌ها به انحای مختلف، اشتیاق خود را به اجرای زنده نشان داده بود؛ از تکرارهای کلامی مکرر تا اجرای زنده در خیابان و آشپزخانه منزلش. این جریان طی یک سال اخیر به اوج خود رسید به قدری که بسیاری این قبیل رفتارها را نه نشانه‌ای از دور بودن از صحنه اجرا بلکه تأییدی بر حواشی زندگی‌اش دانستند. اما بنیامین ثابت‌قدم‌تر از این حرف‌ها نشان داد و بر خواسته خود اصرار کرد. حالا هم به گوش می‌رسد طی یک سال اخیر، نقش پررنگی در تأسیس یک آکادمی مجازی داشته که مهندسی این رفتارها، خروجی اتاق فکر همین آکادمی بوده است. یک آکادمی مرموز که کار کنسرت رایگان این خواننده را نیز انجام داد و حالا اخباری به گوش می‌رسد مبنی بر اینکه بنیامین قرار است در سال ۱۴۰۴ با یک آلبوم متفاوت به بازار موسیقی کشور بازگردد.

در شکل‌گیری روند عجیبی که برای بنیامین طی ماه‌های اخیر رقم خورد، نمی‌توان نقش مستقیم و صریح خواننده غافل ماند. آن ویدئوها و اکنون اجرای زنده بنیامین قطعاً از فیلتر اتاق فکر شخص خواننده عبور کرده و به محک او گذاشته شده. این مولفه در مطرح می‌کنیم تا به کنش‌مندی خواننده برای فرار از انزوای ناخواسته برسیم. اکنون حداقل به اندازه انگلستان دو دست خواننده در تراز بنیامین داریم که می‌توانند آغازی دوباره را تجربه کنند. این خوانندگان که به هر دلیلی از بازار موسیقی کنار گذاشته شده‌اند عموماً فعالیت موسیقایی چندانی ندارند و در این انتظار به سر می‌برند که مدیر یک کمپانی به سراغ آنها برود تا اجرای زنده خود را از سر بگیرند.

بسیاری خوانندگانی که امروز در انزوا به سر می‌برند و تقریباً هیچ فعالیت موسیقایی ندارند و در صورت اجرای زنده، با همان آهنگ‌های قدیمی خود می‌توانند از یک‌سوم خوانندگانی که این شب‌ها به روی صحنه می‌روند، مخاطب بیشتری داشته باشند. بنابراین شرکت‌ها باید در کنار جذب استعدادها، جدید، روی این موج نیز کارهایی انجام دهند. هم‌چنان که ابتکار خوب سال گذشته یکی از شرکت‌های موسیقی در جمع کردن چند خواننده دهه ۷۰ و اجرای چند برنامه با حضور آنها می‌تواند یکی از مثال‌های خوب برای چنین طرحی باشد. هم‌چنین برخی از این خوانندگان، علاقه‌مندی‌هایی از سوی چند شرکت برای همکاری دارند اما این همکاری به دلایلی شکل نمی‌گیرد. یکی از اصلی‌ترین این دلایل، مشکلاتی است که آن خواننده با فلان تهیه‌کننده دارد و حالا تهیه‌کنندگان دیگر در حالتی شبیه به رودریاستی از کار کردن با آن خواننده امتناع می‌کنند. بنابراین حضور یک تهیه‌کننده با برنامه در کنار این خوانندگان می‌تواند آنها را به سالن‌های تاریک بازگرداند.

داستان اصفهان

اصفهان؛ یک شهر، بیست‌وسه داستان مجموعه‌ای از داستان‌های نویسندگان اصفهانی با محوریت این شهر است

شهر پیچیده‌ترین متن ساخته و پرداخته انسان است. و آن جا که بحث از چگونگی رابطه میان شهر و ادبیات به میان می‌آید، چشم‌پوشی از نقش فضا و مکان - به عنوان مهم‌ترین عناصر شهر و معماری - انکارناپذیر است. به این ترتیب مکان‌ها به سبب کارکرد گفتمانی‌شان، نظام‌های معنایی متفاوتی را موجب می‌شوند که بنا به کارکرد نقش و انواع‌شان، تقسیم‌بندی می‌شوند. از جمله پرسش‌هایی که در این زمینه قابل بررسی است آن است که فضاها و مکان‌ها چگونه موجب بازتولید و یا تهدید معنا می‌شوند؟ رابطه میان مکان و هویت سوژه چیست؟ دگرگونی‌ها چه نقشی در ارتقا و یا تنزل مقام مکان دارند؟ و مهم‌تر، این همه چگونه در داستان‌های مدرن نمود می‌یابند؟

«اصفهان؛ یک شهر، بیست‌وسه داستان» مجموعه داستانی برآمده از جهان ادبی اصفهان، از نسل نخست تا امروز است. داستان‌های این کتاب را سیاوش گلشیری انتخاب و گردآوری کرده و انتشارات نشر نیلوفر آن را به‌عنوان سومین کتاب از مجموعه «داستان ایران‌شهر» منتشر کرده است. کتاب «شیراز» و «رشت» پیش‌تر چاپ شده و کتاب‌های دیگری از این مجموعه نیز در دست انتشار است.

«اصفهان» به عنوان شهری با عمارت‌ها و معماری شگفت‌انگیز، باغ‌های باشکوه و فضاها سبز گسترده‌اش، دائماً کنشگر را دچار نوعی گسست با خود می‌کند؛ ضمناً به سبب دارا بودن ویژگی‌های اسطوره‌ای با کارکردهای متفاوتی به نسبت دیگر شهرها مواجه‌ایم. اسطوره یعنی الگوهای تکرارپذیر روایت‌دار و اصفهان شهری است که به الگویی برای تکرار و تکثیر شدن بدل شده؛ الگو از آن جهت که هم نام و هم شکل‌گیری‌اش برگرفته از اسطوره است. هم‌چنین به علت وجود شخصیت‌های برجسته و اتفاقات بزرگ، عمارت‌های شگفت‌انگیز و سرمد ویژه آن، جاذبه‌های گردشگری و... بر غنای طبیعی و فرهنگی این شهر افزون شده است و تکثیر هنری و ادبی هم از جهتی دیگر به الگوی تکرار شدن می‌انجامد. نمود شهر اصفهان در متون مختلف ادبی و هنری حتی در سلسله تصاویری که از گردشگران و مسافران و شهروندان در دوره‌های مختلف تاریخی به ثبت رسیده، نشان از نوعی تکثیر بینامتنی دارد به این ترتیب به دلیل تعدد دیده شدن فلان بنا یا مکان است که آن اثر کارکرد اسطوره‌ای به خود می‌گیرد؛ مخاطبانش را مسحور خویش می‌کند و سرانجام کنشی اسطوره‌ای شکل می‌گیرد.

اصفهان چند دوره پایتخت ایران بوده است؛ آل زیار سلجوقیان و ملک این صفویان آن همه هجوم و چپاول و خون که به چشم دیده؛ حکایت ساختن آن همه مناره از جمجه‌ها و آن همه پایمردی در نگسودن دروازه‌ها به روی مهاجمان. حاصل این همه درونگرایی است در همه عرصه‌ها؛ از خلق و خوی مردمانش گرفته - مقصد و آینده‌نگر بودنشان، وصلت‌های خانوادگی و روابط محدود و بسته - تا معماری‌اش که نشان از باور و ارزش

بیست‌وسه داستان» درباره مبنای جمع‌آوری داستان‌های کتاب می‌نویسد: «در گردآوری داستان‌های این مجموعه ابتدا قرار بر انتخاب داستان‌های چاپ نشده از نویسندگان در قید حیات بود. به مرور اما دریافتیم چنین رویکردی لااقل درباره «اصفهان» چاره‌ساز نیست و با این شیوه، لااقل آن‌هایی که حالا داستان تازه‌ای ندارند، دیگر جایی در این مجموعه نخواهند داشت؛ در حالی که پیش‌تر در کتاب‌ها و آثارشان به اصفهان پرداخته شده است. و دیگر آن‌که این رویه، آن‌گونه که باید نمی‌توانست تصویرگر ابعاد مختلفی از حیات تاریخی، اجتماعی و فرهنگی این شهر باشد؛ هم‌چنان که ویژگی‌های سبکی هر نویسنده و مکتب اصفهان - آن هم با تعدد نویسندگان - ناکام می‌ماند. پس دست به گزینش داستان‌هایی شدیم که قصه تازه‌ای نداشتند. و یک استثنا دیگر: در این میان تنها به داستان کوتاه اکتفا نکردیم. البته اولویت با داستان کوتاه بود اما باز به دلیل آن‌که کسی از قلم نیندند و گستردگی و تنوع داستان‌ها حفظ گردد، ناچار به چنین گزینشی شدیم؛ قسمتی از «سرو ته یک کرباس» محمدعلی جمال‌زاده، بخشی کوتاه از رمان هوشنگ گلشیری و هرمز شهدادی هم‌چنین پاره‌ای از رمان «شب مرشد کامل» از فرهاد کسوری و رمان «راویان روایت تو» سعید عباسپور از این جمله‌اند.

داستان‌هایی که در این مجموعه گردآوری شده، عبارتند از: پیش‌درآمد: محمدعلی جمال‌زاده، مجلس دوم: هوشنگ گلشیری، مزد ترس: محمد کلباسی، سین اصفهان: علی خدایی، اذان غروب: بهرام صادقی، برادران جمال‌زاده: احمد اخوت، آصف‌هان! رحمان چوپانی، اورتور: هرمز شهدادی، هم‌چون یک کارت پستال: بیژن بیجاری، در مهتاب پس از باران: محمدرحیم اخوت، وقتی خبیر زن قبلی‌ات را بدهند: زهرا نصر، آختامار: هما جاسمی، نقشی جهان: حسین آتش‌پرور، حقیقت: جهانگیر شهدادی، بالاتر از پنجاه ماکالو: ابراهیم سلیمی کوچی، دیگر هرگز: سیاوش گلشیری، آخر مجلس: مهدی وحیدستجردی، دودی: نفیسه مرادی، سایه‌های دنباله رود: مازیار اخوت، زنده به رودان: مرضیه گلابگیر، سه روز نحس: فرهاد کسوری، ظل ظلیل: نسترن مکارمی و در پرده‌های عشقک: سعید عباس‌پور.

اصفهان
یک شهر، بیست‌وسه داستان
گردآوری و انتخاب: سیاوش گلشیری
انتشارات نیلوفر / ۲۷۲ صفحه / ۲۷۵ هزار تومان

گزارش سینمای ایران

فیلم برگزیده تماشاگران نمی‌فروشد

فروش بیش‌ترم به یک میلیارد هم نرسید

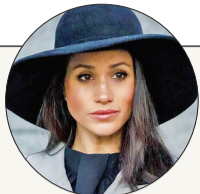
این روزها که فیلم «پیش‌مرگ» در نوبت اکران نوروزی روی پرده سینماها رفته، تعداد کم تماشاگرانش، بار دیگر این پرسش را مطرح کرده که چطور این فیلم از سوی تماشاگران جشنواره فجر به عنوان بهترین اثر انتخاب شده و برخلاف دیگر فیلم‌های برنده سیمرخ مردمی جشنواره فجر در اکران عمومی با اقبال مواجه نشده است؟

فیلم «پیش‌مرگ» به کارگردانی علی غفاری تا عصر روز چهارشنبه ۱۵ اسفندماه حدود ۹۵۰۰ نفر تماشاگر داشته و با فروش ۶۵۴ میلیون تومان از بیس ۷ فیلم نوروزی در جایگاه ششم جدول فروش قرار دارد. اما اگر یک دهه به عقب برگردیم، فیلم‌هایی همچون «حوض نقاشی»، «هیس دخترها فریاد نمی‌زنند»، «شسیار ۱۴۳»، «خط ویژه»، «مغزهای کوچک زنگ‌زده» و «متری شش‌ونیم» به یاد می‌آیند که بهترین فیلم تماشاگران جشنواره فجر انتخاب شدند و هنگام اکران عمومی علاوه بر اینکه تعداد تماشاگر قابل توجهی داشتند، در فهرست پرفروش‌های سال هم قرار می‌گرفتند اما برای فیلم «پیش‌مرگ» فعلاً چنین چیزی تا این مقطع از اکران اتفاق نیفتاده است. البته کارگردان این فیلم به تازگی از نحوه اکران فیلم و وضعیت تبلیغات آن گله کرده و عرصه رقابت را در سینما برای این فیلم و به طور کلی فیلم‌های دفاع مقدسی غیرمنصفانه و نابرابر دانسته است. با این حال موضوع اصلی این گزارش، بررسی وضعیت فروش و اکران فیلم «پیش‌مرگ» نیست بلکه این فیلم بهانه‌ای است تا حدود ۳ هفته پس از پایان جشنواره فجر، یک بار دیگر به ماجرای نحوه‌رای‌گیری برای انتخاب بهترین فیلم تماشاگران این رویداد پرداخته شود تا شاید برای سال آینده اعتبار این جایزه مهم به آن برگردانده شود. پیرامون معرفی بهترین فیلم از نگاه مردم از همان شب اختتامیه حرف‌وحديث‌هایی به وجود آمد که در این زمینه علی آشتیانی‌پور-مدیر جایزه مردمی جشنواره فجر- به ایسنا گفت: روند رای‌گیری امسال با آنچه در گذشته توسط خانه سینما انجام می‌شد نه تنها تفاوتی نداشت بلکه حتی دقیق‌تر هم شده و این شیوه از بروز هر تخلفی جلوگیری می‌کند و همه اطلاعات در آن قابل وصول است. اما درباره فیلم «پیش‌مرگ» می‌توان گفت که میزان رای‌های «بسن‌دیم» آن بسیار بالاتر بوده (این گزینه امتیاز بیشتری هم دارد) و شاید به تعداد کمتر تماشاگرانش غلبه کرد. با وجود توضیحات ارائه شده، مقایسه آمار فروش این فیلم به عنوان بهترین فیلم جشنواره از نگاه تماشاگران با دیگر فیلم‌های اکران نوروزی باز هم پرسش‌برانگیز شده و برای عدای با اماوآگرهایی همراه است. یک نکته مهم در این موضوع، منتشر نشدن آیین‌نامه ستاد آراء مردمی جشنواره فیلم فجر است که اگر همانند گذشته منتشر می‌شد شاید از این همه ابهام کاسته می‌شد. در این زمینه محسن هاشمی که در مقطعی مسئولیت آراء مردمی جشنواره فجر را بر عهده داشت درباره اینکه آیا شیوه رای‌گیری امسال جشنواره را باید مسأله‌دار دانست؟ به ایسنا گفت: به دلیل اینکه تاکنون آیین‌نامه مشخصی را ارائه نکرده‌اند، ایراد و آسیب کار را نمی‌توان به درستی معلوم کرد و ما با توجه به توضیح‌های منتشر شده، هرچه درباره چگونگی سازوکار آراء مردمی بگویم، پاسخی می‌شوم. در صورتی که اگر نگاهی به آیین‌نامه‌های موجود قبلی (سال‌های ۹۳-۱۳۹۲) بیندازید، دقت و راستی‌آزمایی آن را درمی‌یابید. به نظر می‌رسد، سازوکار رای‌گیری ایراد دارد اما رای‌ها دستکاری نشده است. شخصاً بر این باورم سامانه رای دادن و رای شماره‌ای دومی‌های پیشین به اقبال مردم برای رای دادن و راستی‌آزمایی سازوکار آراء مردمی مطلوب‌تر و دقیق‌تر است. هاشمی در حالی بر شیوه قدیمی رای‌گیری تأکید دارد که بررسی‌های آماری نشان می‌دهد، میزان مشارکت تماشاگران فیلم‌های جشنواره در طول سال‌های گذشته، شیب نزولی داشته است. حالا به نظر می‌رسد پیشرفت تکنولوژی و دیجیتال شدن بسیاری از امور، اگرچه کارها را سهل‌تر کرده اما در جاهایی اثر عکس داشته و شاید کم شدن علاقه‌مندی یا مشارکت تماشاگران جشنواره فجر برای اهدای جایزه‌ای که روزگاری معتبرترین جایزه جشنواره فیلم فجر محسوب می‌شد از مصادیق آن باشد.

انتقاد از برنامه مگان مارکل

سریال ریلیتی «با عشق، مگان» (مگان مارکل) «سمنه این هفته از نتفلیکس پخش شد و فوراً دستمایه شوخی و تمسخر قرار گرفت. در این سریال «مگان مارکل» سعی می‌کند تعریف جدیدی از «ژانر برنامه‌های سبک زندگی» ارائه دهد. برخی نوشته‌اند: «این سریال به معنای واقعی کلمه تپه‌ترین و بی‌روح‌ترین محتوایی است که به عمر دیده‌ام. چنین رنگین‌کمانی میوه‌ها در فروشگاه محله ما بهتر است. خلافتان نیست، اورجینال نیست».

دوبله و انتشار معاویه ممنوع

ساترا دوبله و هر نوع انتشار سریال «معاویه» در سکوهای صوت و تصویر فراگیر اعم از رسانه‌های ناشر‌محور و کاربر‌محور را ممنوع اعلام کرد. روابط عمومی ساترا اعلام کرد: «بنا بر اعلام معاونت پیش و نظارت ساترا، سریال «معاویه» محصول شبکه mbc به دلیل روایت جدیدی از زندگی معاویه و سعی در تظهير خاندان بنی‌امیه، در تمام رسانه‌های صوت و تصویر فراگیر کشور، غیر قابل انتشار است».

دایناسور رکوردشکن

فیلم سینمایی «دایناسور» به کارگردانی مسعود اطیابی و تهیه‌کنندگی محمد شایسته در ۶ روز نخست ۲۰ میلیارد تومان فروخت. فیلم سینمایی «دایناسور» به کارگردانی مسعود اطیابی و تهیه‌کنندگی محمد شایسته و نویسندگی امیر بردان که از ۸ اسفند اکران خود را در سینماهای سراسر کشور آغاز کرد از همان روز نخست صدرنشین اکران نوروزی شد. در این فیلم پیمان جمشیدی، امیر جعفری، حامد وکیلی، نگار فروزنده و... بازی می‌کنند.

تلخ و شیرین

در سایه سرو احساسات عمیق انسانی را به ساده‌ترین شکل به تصویر می‌کشد

کلودیو نادری
گروه سینما، تئاتر و تلویزیون

یکی از برجسته‌ترین نقاط قوت «در سایه سرو» استفاده هوشمندانه از فضای بصری ساده در کنار موسیقی احساسی و دراماتیک است که احساس متفاوتی از درد، تهایی، ترس و نجات را منتقل می‌کند. تصاویر نه تنها از نظر زیبا شناسی جذاب هستند بلکه مخاطب را تا پایان درگیر می‌کند.

این انیمیشن در عین سادگی و استفاده از تکنیک دوبعدی، مفاهیم انسانی را آنقدر عمیق به تصویر می‌کشد که یادآور آثار کلاسیک تاریخ سینما و فیلم‌ها و قهرمانانی است که سال‌هاست دیگر به ندرت آنها را در آثار داخلی و بین‌المللی می‌بینیم. جالب اینجاست که سازندگان این اثر در مدت زمانی محدود، داستانی بلند را به تصویر می‌کشند که جنگ و مقابله با دشمن تا از دست دادن عزیزان، بیماری‌های روحی ناشی از جنگ و در نهایت از خودگذشتگی و نجات دیگران را در خود دارد. طراحی و شخصیت‌پردازی دقیق و همراه با جزئیات طوری است که تماشاگر را به خوبی با دو کاراکتر فیلم یعنی پدر و دختر همراه کرده و این جزئیات به شکلی در انیمیشن در کنار هم آمده که هیچ حرفه‌ای در داستان باقی نمی‌گذارد.

بدن‌های کشیده با سرهای بزرگی که بر بدن‌ها سنگینی می‌کند، نشان‌دهنده حجم زیاد افکار و سنگینی آن بر بدن‌های رنجور است. به ویژه که در کنار راست‌قامتی دختر، خمیدگی پدر در زیر بار زندگی کاملاً به چشم می‌آید. طراحی فضاها با رنگ‌های گرم و مؤلفه‌های جنوبی، مخاطب را به خلیج فارس برده و محقر بودن کلیه در برابر عظمت دریا و وسایل خانه نشان‌دهنده وضعیت معیشتی این خانواده دونفره است و لنج ناخدا که سرشار است از یادگاری‌های دوران خوشی، همراه با عکس‌هایی که از لحظات خوب زندگی خود به در و دیوار آن آویخته و مدت‌هاست در نزدیکی ساحل لنگر انداخته و حرکت نکرده است چراکه این لنج هم مانند صاحبش از کار افتاده شده و دیگر به کار نمی‌آید. لنجی که به نحوی نماد سکون و گیر افتادن ناخدا در سال‌های دور همچنین اسارت او در میان خاطرات تلخ جنگ و البته بیماری و وضعیت روحی نامناسب است.

اما افتادن یکی از همین قاب‌های عکسی که ناخدا به آنها دل بسته و دوباره آویختن آن به دیوار باعث می‌شود که ناخدا به این فکر بیفتد که می‌تواند دوباره مفید واقع شود و به جای اینکه بر اثر بیماری و صدمات ناشی از آن کاری از او بر نیاید، کار بزرگی برای دختر و نهنگی که در ساحل گیر افتاده است، انجام دهد. در واقع ناخدا با کاری که به آن تن می‌دهد، تمام دل‌بستگی خود به گذشته را به آب می‌دهد تا بتواند دوباره زندگی ببخشد.

او سال‌ها از دریا اترتاق کرده و زندگی محقرش را از آن تاملین می‌کرده است اما دریا همسرش را در جنگ از او می‌گیرد و تنها یادگاری که برایش باقی می‌ماند، دختر کوچکش است که حالا همدم و مونس اوست. اما دختر که دیگر نمی‌تواند حمله‌های عصبی پدر را تحمل کند، تصمیم به رفتن می‌گیرد. اما هم‌زمان با این تصمیم ورود تازه‌واردی از همین دریا به داستان مانع از رفتن دختر می‌شود و او که تا به امروز از پدر مراقبت می‌کرده، حالا پرستاری از این تازه‌وارد را که در قامت نهنگی عظیم‌الجثه در ساحل گیر می‌افتاد برعهده می‌گیرد. شخصیت حمایت‌کننده او مانع از این می‌شود که نهنگ و پدر را به راحتی تنها بگذارد. او حتی از لباس‌های خود و پدرش برای نگهداری از این نهنگ استفاده می‌کند و با این کار نشان می‌دهد که از داشته‌های خود به راحتی می‌گذرد تا موجود زنده‌ای را حیات ببخشد و نگذارد او از بین برود.

پدر که می‌فهمد دختر از همه چیز خود برای این نهنگ می‌گذرد ابتدا تلاش می‌کند تا او را از تله‌ای که در آن گرفتار شده، رهایی ببخشد اما به دنبال حملات عصبی که به آن دچار می‌شود، درصدد از بین بردن نهنگ برمی‌آید. دخترش مانع او شده و طوری او را به زمین می‌اندازد که روح پدر خرد و تکت‌تکت می‌شود، آنجاست که پدر می‌فهمد، دختر همه زندگی‌اش را حاضر است صرف زنده ماندن این نهنگ کند. او یختن دوباره تابلویی که به زمین افتاده بود و کوبیدن میخ بر دیواره لنج، برای پدر تلنگری است که او را به گذشتن از تعلقات خود برای نجات دیگری سوق می‌دهد. او که حالا فهمیده دختر مصمم به نجات نهنگ است، تلاش می‌کند خود هم با او همراه شود و از آخرین چیزی که در چنته دارد، استفاده می‌کند تا با دخترش هم‌داستان شود.

در واقع او تمام گذشته، دل‌بستگی‌ها و تعلقاتش را به آب می‌دهد تا بتواند بزرگ‌ترین موجود دریا که مقابل خانه‌اش گرفتار شده را رهایی ببخشد. تمام خاطرات و زندگی او از دست می‌رود تا این موجود نجات پیدا کند. ناخدا از همه چیز خود می‌گذرد و همه را به آب می‌دهد تا دخترش ناامید نشود. در واقع او خود را فدا می‌کند تا هم موجود زنده‌ای را حیات ببخشد و همین اینکه خاطرات تلخ به‌جای مانده از خود را در ذهن دخترش بزدايد. هرچند که بعید به نظر می‌رسد، او از ابتدا تصمیم به فدا کردن خود داشته باشد اما داستان طوری رقم می‌خورد که چاره‌ای جز آن برایش باقی نمی‌ماند و پیرمرد جان خود را هم برای خوشنودی تنها بازمانده‌اش فدا می‌کند.

انیمیشن کوتاه «در سایه سرو» ساخته شیرین سوهانی و حسین ملایمی با روایتی انسانی و هنرمندانه، سومین اسکار ایران را به ارمغان آورد و تحسین اعضای این آکادمی را برانگیخت. این اثر ۲۰ دقیقه‌ای که در بخش بهترین انیمیشن کوتاه اسکار ۲۰۲۵ برنده شد، داستان تلخ و شیرین رابطه یک پدر و دختر را در پس‌زمینه‌ای از جنگ و تروما روایت می‌کند. با ترکیبی از تصاویر نمادین، موسیقی تأثیرگذار و روایتی عمیق، «در سایه سرو» نه تنها جایزه اسکار را از آن خود کرد بلکه امیدها به سینمای ایران را در عرصه بین‌المللی زنده نگه داشت. این انیمیشن کوتاه دستیابی به سومین جایزه اسکار (پس از «جدایی نادر از سیمین» و «فروشنده» به کارگردانی اصغر فرهادی) را برای ایران رقم زد. در این انیمیشن یک ناخدای جنگ‌زده که از اختلال استرس پس از سانحه رنج می‌برد به همراه دخترش در خانه‌ای کوچک و دورافتاده در کنار دریا زندگی می‌کند. آن‌ها باید با چالش‌های یک زندگی سخت دست و پنجه نرم کنند. کارگردانی و تهیه‌کنندگی انیمیشن کوتاه ایرانی که محصول کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان است بر عهده حسین ملایمی و شیرین سوهانی بوده است. شیرین سوهانی (زاده ۱۳۶۵، تهران) و حسین ملایمی (زاده ۱۳۶۱، شیراز)، این زوج هنرمند هر دو دانش‌آموخته دانشگاه هنر تهران هستند و با همکاری خلافتان‌شان، سینمای ایران را در عرصه بین‌المللی درخشان‌دند. آکادمی اسکار به دلیل نگاه انسانی و همراه با احساسات لطیفی که در این انیمیشن گنجانده شده، آن را بهترین انیمیشن کوتاه سال شناختند.

البته جوایز این انیمیشن محدود به اسکار نمی‌شود و پیش از این هم در جشنواره‌های بین‌المللی به خوبی درخشید. «در سایه سرو» جایزه بهترین پویانمایی کوتاه را از جشنواره ترایبیکا دریافت کرد. جشنواره بین‌المللی فیلم کوتاه لس‌آنجلس جایزه بهترین فیلم خود را به این انیمیشن داد. جشنواره بین‌المللی انیمیشن «انیمایو» که در جزایر قناری اسپانیا برگزار می‌شود و از جشنواره‌های معتبر انیمیشن اروپا و مورد تأیید اسکار است، جایزه بزرگ هیات داوران برای بهترین فیلم بین‌المللی را به این انیمیشن اهدا کرد. جشنواره بین‌المللی فیلم «لیبو» شبلی می‌این انیمیشن را به عنوان بهترین فیلم کوتاه (پویانمایی بین‌المللی) خود در سال گذشته انتخاب کرد.

دیدگاه: تحلیل روز

تمرکززدایی علیه نابرابری

باید از ایده قدرت دادن به استانداران دفاع کنیم

رضا کھولی

تحلیل‌گر

در شرایطی که نابرابری‌های توسعه‌ای و تمرکزگرایی بیش از حد در ساختارهای اداری موجب ایجاد شکاف‌های اقتصادی، اجتماعی و سیاسی در کشور شده است، دولت چهاردهم با رویکردی نو به دنبال تحول در نظام حکومتی و توسعه‌ی منظم منطقه‌ای است. در این راستا، ایده تمرکززدایی به‌عنوان رویکردی نو با هدف انتقال قدرت و مسئولیت‌های اجرایی به مدیران محلی و کاهش وابستگی به تصمیم‌گیری‌های متمرکز است.

توسعه متوازن و محرومیت‌زدایی

تحقیقات اخیر سازمان مدیریت نشان می‌دهد اختلاف‌های درآمدی و توسعه‌ای میان مناطق مختلف کشور تا سال‌های اخیر به میزان ۱۵ تا ۲۰ درصد افزایش یافته است. از سوی دیگر، مطالعات بین‌المللی حاکی از آن است کشورهایی که ساختارهای غیرمتمرکز را به کار گرفته‌اند، طی پنج سال اخیر شاهد رشد اقتصادی منطقه‌ای به میزان ۱۰ تا ۱۵ درصد بوده‌اند. این آمارها نشان می‌دهد چنانچه سیاست‌گذاران با رویکردی مبتنی بر عدالت منطقه‌ای، توسعه محرومیت‌زدایی را در دستور کار خود قرار دهند شکاف‌های موجود کاهش می‌یابد.

اصلاح ساختار اداری

دولت چهاردهم با بهره‌گیری از تجربیات موفق بین‌المللی در حوزه تمرکززدایی، قصد دارد الگوی جدیدی در پیاده‌سازی کند. از آغاز این دولت، استانداران و مدیران ارشد در سطح استانی را با دقت از میان اقوام و گروه‌های مختلف (از جمله کرد، بلوچ، عرب و اهل سنت) برگزید. این رویکرد که در تاریخ جمهوری اسلامی بی‌سابقه است، شبیه به سیاست‌های اجرای شده در آلمان و فرانسه است؛ جایی که انتقال قدرت به نهادهای محلی باعث افزایش بهره‌وری و بهبود شاخص‌های توسعه منطقه‌ای شده است. به‌عنوان مثال، در آلمان، با اتخاذ این رویکرد، بهبود شاخص‌های رفاه و رشد اقتصادی در استان‌ها به میزان ۱۲ تا ۱۵ درصد افزایش یافته است. دکتر پزشکیان در بازدید از استان بوشهر بیان داشت: «هر استانی می‌تواند شخصی را به‌عنوان رئیس منطقه داشته باشد تا با هماهنگی تصمیم بگیرند و با قدرت کار استان را پیش ببرند». این سخن، نشان از تلاش دولت برای بازگرداندن قدرت به دست متخصصان بومی و نمایندگان واقعی مردم دارد.

اقدامات دولت چهاردهم و واکنش‌ها

در کنار تغییرات ساختاری، اقدامات عملی دولت در سطح استانی نیز نودبیش تغییرات محسوس در شاخص‌های توسعه است. به‌عنوان نمونه، دکتر میدری، وزیر رفاه، کار و امور اجتماعی، در سفر به ماهشهر راهبردهای ۶گانه‌ای را اعلام کرد که هدف آن اختصاص ظرفیت‌های اقتصادی برای نواحی کمتر توسعه‌یافته است. طبق گزارش‌های داخلی، از زمان آغاز این رویکرد، برخی استان‌ها شاهد کاهش ۸ تا ۱۰ درصدی در فواصل نابرابری توسعه‌ای بوده‌اند.

با این حال، برخی منتقدان، این تغییرات را به تضعیف ساختار مرکزی و افزایش ریسک‌های امنیتی متهم می‌کنند؛ اتهاماتی که اغلب از سوی کسانی مطرح می‌شود که در گذشته به الگوهای متمرکز معتاد بوده‌اند. اما در تجربه‌های بین‌المللی و با استناد به مدل‌های موفق اروپا، افزایش سطح تصمیم‌گیری محلی نه تنها باعث تسهیل روند اجرایی می‌شود، بلکه مشارکت مردمی را نیز افزایش داده و به بهبود شاخص‌های کلی توسعه منجر خواهد شد.

رویکرد جدید گامی اساسی در جهت توسعه‌ی متوازن و محرومیت‌زدایی، کاهش شکاف‌های منطقه‌ای، افزایش بهره‌وری و عدالت اجتماعی، تحول در نظام اداری کشور و باعث نوآوری در مدیریت عمومی است و نقشی کلیدی در ارتقای کیفیت زندگی و توسعه پایدار در سراسر ایران خواهد داشت.

مفقودی

کارت هوشمند ارائه‌شده شماره ۱۹۰۷۱۰۳۲۴۱۰ بنام اصغر خردسند گرمیانه مفقود گردیده واز درجه اعتبار ساقط می باشد.

۱۳۰ / ۵

آگهی

به استناد ماده ۱۰ آیین نامه اجرایی قانون ساماندهی مسکن اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان پلوه آرای صادر از هیئت محترم قانون مذکور مبنی بر صدور اسناد مالکیت روستاهای بالای ۲۰ ختاور و شهرهای زیر ۲۵۰۰ نفر جمعیت مورد درخواست افرادی که در قالب این قانون درخواست ثبت نموده اند را جهت اطلاع عموم آگهی مینماید لذا افرادی که نسبت به اصل ملک اعتراض دارند از تاریخ الصاق آگهی و انتخابی که نسبت به تحدید حدود و حقوق ارتقایی معترضند از تاریخ تنظیم صورت مجلس تحدید حدود میبایست ظرف مدت ۲۰ روز از تاریخ انتشار آگهی اعتراض خود را به صورت مکتوب به اداره ثبت اسناد محل تسلیم نمایند بدیهی است در صورت عدم اعتراض در مهلت مقرر نسبت به ادامه عملیات اجرایی اقدام میگردد.

- ۱- رازان و کیان شاهیوسی و سمیه سردیاری (ورثه بنام شاهیوسی) ششدانگ یک دستگاه ساختمان شهر نوسود
- ۲- فرح فتح زاده ششدانگ یک دستگاه ساختمان شهر پلوه ووه
- ۳- عمر یشارت ششدانگ یک دستگاه ساختمان شهر پلوه ووه
- ۴- نیما مسرور ششدانگ یک دستگاه ساختمان شهر پلوه ووه
- ۵- نسیمه سعودی نیا ششدانگ یک دستگاه ساختمان شهر پلوه ووه

رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان پلوه - عزیز زاده
تاریخ انتشار: ۱۴۰۳/۱۲/۱۶

سال سخت تجارت

فعالان اقتصادی سال ۱۴۰۳ را چگونه پشت سر گذاشتند؟

مهرداد مهدویان

تحلیلگر اقتصاد

اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۳ با چالش‌های متعددی از جمله تورم بالا، کاهش قدرت خرید مردم و تداوم تحریم‌های بین‌المللی مواجه بوده است. با وجود رشد نسبی تولید ناخالص داخلی در برخی فصول، نابرابری اقتصادی، نوسان‌های ارزی و ضعف در سرمایه‌گذاری پایدار، چشم‌اندازی پیچیده و ناپایدار را برای این سال رقم زده است. براساس گزارش‌های رسمی مرکز آمار ایران، نرخ تورم سالانه تا آذر ۱۴۰۳ به ۳۴.۷ درصد رسیده و تورم نقطه‌به‌نقطه نیز در همین ماه حدود ۳۱.۷ درصد گزارش شده است. این فشار تورمی، که عمدتاً ناشی از رشد ۲۸.۱ درصدی نقدینگی، جهش نرخ ارز از ۴۰ هزار تومان در ابتدای سال به بیش از ۶۸ هزار تومان تا پایان پاییز و تداوم تحریم‌ها بوده، هزینه‌های زندگی را به‌ویژه برای دهک‌های پایین درآمدی به‌شدت افزایش داده است. این وضعیت، قدرت خرید خانوارها را به‌ویژه در دهک‌های پایین درآمدی به‌شدت کاهش داده و شکاف طبقاتی را عمیق‌تر کرده است. درحال حاضر، نرخ فقر براساس آمارهای رسمی به بالای ۳۰ درصد جمعیت ایران رسیده است، به طوری که از هر سه نفر ایرانی، یک نفر زیر خط فقر مطلق قرار دارد. این سطح از فقر، که با کاهش ارزش واقعی دستمزدها و افزایش هزینه‌های اساسی مانند مسکن (با تورم نقطه‌به‌نقطه بیش از ۴۰ درصد) و مواد غذایی همراه شده، نشان‌دهنده بحرانی ساختاری است که راه‌حل‌های کوتاه‌مدت تاکنون نتوانسته‌اند آن را مهار کنند. تجارت خارجی ایران نیز در سال ۱۴۰۳ با وجود رشد در صادرات غیرنفتی و ترانزیت، نتوانسته شکاف طبقاتی و فقر گسترده را جبران کند. افزایش ارزش تجارت، عمدتاً به نفع صادرکنندگان و در سایه تورم و نوسانات ارزی بوده، درحالی که مردم عادی با کاهش قدرت خرید مواجه شده‌اند. برای بهبود این وضعیت، نیاز به سیاست‌گذاری متمرکز بر افزایش ارزش افزوده صادرات، کاهش وابستگی به واردات و توزیع عادلانه‌تر منابع است. اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۴ با احتمال زیاد در مسیر چالش‌برانگیزی قرار می‌گیرد، اما جهت‌گیری دقیق آن به تصمیم‌های سیاسی و تحولات جهانی بستگی دارد. در صورت تداوم روند کنونی، از جمله رشد نقدینگی و عدم رفع تحریم‌ها، تورم ممکن است به بالای ۴۰ درصد برسد و نرخ فقر افزایش

گزارش تجارت خارجی

اقتصاد ایران در سال ۱۴۰۳ با چالش‌های متعددی از جمله تورم بالا، کاهش قدرت خرید مردم و تداوم تحریم‌های بین‌المللی مواجه بوده است. با این حال، تجارت خارجی کشور به‌عنوان یکی از مولفه‌های کلیدی اقتصاد، در این سال تحولات قابل توجهی را تجربه کرده است که نشان‌دهنده تلاش برای حفظ یویایی در روابط تجاری در شرایط دشوار است. این گزارش، براساس داده‌های رسمی گمرک جمهوری اسلامی ایران تا پایان ۱۱ ماه سال ۱۴۰۳ و تحلیل روندهای موجود، وضعیت تجارت خارجی ایران را به صورت یکپارچه و رسمی بررسی می‌کند.

حجم و ارزش تجارت خارجی

براساس گزارش گمرک ایران، حجم تجارت خارجی غیرنفتی کشور در ۱۱ ماهه سال ۱۴۰۳ به ۱۱۷ میلیارد دلار رسیده است. این رقم شامل ۵۳.۴ میلیارد دلار صادرات غیرنفتی و ۶۳.۶ میلیارد دلار واردات بوده که نسبت به مدت مشابه سال گذشته، افزایشی ۱۱.۲ درصدی در ارزش کل تجارت خارجی را نشان می‌دهد. از نظر وزنی، ۱۷۶.۱ میلیون تن کالا در این مدت مبادله شده که رشدی ۹.۲ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۲ دارد. این افزایش، عمدتاً ناشی از رشد ۲.۶ درصدی وزن صادرات غیرنفتی (۱۴۱ میلیون تن) و کاهش ۲.۶ درصدی وزن واردات (۲۵ میلیون تن) است.

صادرات غیرنفتی

صادرات غیرنفتی ایران در ۱۱ ماهه سال ۱۴۰۳ با عبور از ۵۳.۴ میلیارد دلار، رشدی ۱۹ درصدی در ارزش و ۲.۶ درصدی در وزن نسبت به سال قبل داشته و به گفته برخی منابع، رکوردی تاریخی ثبت کرده است. عمده کالاهای صادراتی شامل محصولات پتروشیمی (۳۳.۵ میلیارد دلار) با رشد ۳۱.۳ درصدی، فلفل گلخانه‌ای، پلی‌استیرن و پسته بوده است. مقاصد اصلی این صادرات، کشورهای چین (۱۳.۸ میلیارد دلار)، عراق (۱۱.۲ میلیارد دلار)، امارات متحده عربی (۶.۶ میلیارد دلار)، ترکیه (۶.۴ میلیارد دلار)، و افغانستان (۲.۲ میلیارد دلار) بوده‌اند که در

مجموع ۸۳ درصد ارزش صادرات را تشکیل می‌دهند. متوسط ارزش هر تن کالای صادراتی نیز با ۵.۴ درصد افزایش به ۳۷۸ دلار رسیده که نشان‌دهنده بهبود نسبی ارزش افزوده در برخی محصولات است.

واردات

واردات ایران در این بازه زمانی به ۶۳.۶ میلیارد دلار رسیده که رشدی ۵.۶ درصدی نسبت به سال ۱۴۰۲ را نشان می‌دهد. اقلام عمده وارداتی شامل طلای خام (به‌ویژه از روسیه)، گوشی تلفن همراه، تجهیزات صنعتی و کالاهای اساسی بوده است. متوسط ارزش هر تن کالای وارداتی با افزایش ۸.۴ درصدی به ۱۸۱۴ دلار رسیده که حاکی از گران‌تر شدن کالاهای وارداتی به دلیل نوسانات ارزی و افزایش قیمت‌های جهانی است. کشورهای اصلی مبدأ واردات شامل امارات متحده عربی (۱۹.۱ میلیارد دلار)، چین و روسیه بوده‌اند.

تراز تجاری

تراز تجاری غیرنفتی ایران در ۱۱ ماهه ۱۴۰۳ منفی ۱۰.۲ میلیارد دلار ثبت شده که نسبت به تراز مثبت ۱۱.۲ میلیارد دلاری در بهار همان سال، کاهش قابل توجهی را نشان می‌دهد. این کسری، نتیجه افزایش ارزش واردات در برابر رشد محدودتر صادرات است. با این حال، در بهار ۱۴۰۳، تراز تجاری با رشدی ۵۵ درصدی در ترانزیت و افزایش ۱۲ درصدی تجارت با همسایگان، مثبت گزارش شده بود، که نشان‌دهنده نوسانات فصلی در عملکرد تجارت خارجی است.

عوامل تاثیرگذار و پیامدها

تجارت خارجی ایران در سال ۱۴۰۳ تحت تاثیر عواملی چون جهش نرخ ارز (از ۴۰ هزار تومان به ۶۸ هزار تومان)، تورم ۳۴.۷ درصدی، و رشد ۲۸.۱ درصدی نقدینگی قرار داشته است. این شرایط، اگرچه به افزایش ارزش ریالی صادرات کمک کرده، اما قدرت خرید مردم را کاهش داده و نرخ فقر را به بالای ۳۰ درصد رسانده است، به طوری که از هر سه ایرانی، یک نفر زیر خط فقر مطلق قرار دارد. تحریم‌ها نیز همچنان مانع اصلی دسترسی به بازارهای جهانی و جذب سرمایه‌گذاری خارجی بوده‌اند.

چشم‌انداز

چشم‌انداز تجارت خارجی ایران در ادامه سال ۱۴۰۳ و ورود به ۱۴۰۴ به عوامل متعددی بستگی دارد. اصلاحات داخلی مانند کنترل نقدینگی و تقویت تولید صادراتی، همراه با تحولات جهانی نظیر کاهش احتمالی تحریم‌ها یا تغییرات در قیمت نفت، می‌تواند مسیر تجارت را تغییر دهد. با این حال، بدون رفع چالش‌های ساختاری، تجارت خارجی به تنهایی نمی‌تواند به بهبود معیشت عمومی منجر شود و احتمالاً کسری تراز تجاری و فشارهای اقتصادی تداوم خواهد یافت.

آگهی قانون تعیین تکلیف اراضی و ساختمان های فاقد سند رسمی

شهرستان الیگودرز – سری (۵۰) جمعی

اولیه (تیمور شیرازی)

۵ _ تقاضای (قریب جعفری) فرزند (حیدرقلی) نسبت به (ششدانگ زمین مزروعی دیمزار به مساحت (۱۶۶۲۲/۵۲) متر مربع مجری شده از پلاک شماره ( ) فرعی از (۱۳) اصلی واقع در بخش (۳) خروجی از مالکیت مالک اولیه (تیمور شیرازی)

۶ _ تقاضای (قریب جعفری) فرزند (حیدرقلی) نسبت به (ششدانگ زمین مزروعی دیمزار به مساحت (۹۳۳۰/۹۶) متر مربع مجزی شده از پلاک شماره ( ) فرعی از (۱۳) اصلی واقع در بخش (۳) خروجی از مالکیت مالک اولیه (تیمور شیرازی)

۷_ تقاضای (مسعود میرزایی تبار) فرزند (یک) نسبت به (ششدانگ زمین مزروعی آبی زار) به مساحت (۹۱۴/۳۶) متر مربع مجزی شده از پلاک شماره (۱۹۵۸) فرعی از (۱۳) اصلی واقع در بخش (۳) خروجی از مالکیت مالک اولیه (مسعود میرزایی تبار برابر سند شماره (۱۶۰۹۳۵) — ۱۴۰۱/۰۶/۲۰)

۸_ تقاضای (علی میرزاده) فرزند (مسلم) نسبت به (ششدانگ ساختمان) به مساحت (۲۵۶/۲۳) متر مربع مجزی شده از پلاک شماره (۱۴۸۴) فرعی از (۷۶) اصلی واقع در بخش (۳) خروجی از مالکیت مالک اولیه (محمدرضا فرهنگ)

۹ _ تقاضای (کوکب محمودی) فرزند (گدا) نسبت به (ششدانگ زمین مزروعی آبیزار) به مساحت (۴۹۹۳/۴۹) متر مربع مجزی شده از پلاک شماره ( ) فرعی از (۵۶) اصلی واقع در بخش (۳) خروجی از مالکیت مالک اولیه (نقی سرلک)

۱۰_ تقاضای (مراد جمال زاده) فرزند (محمد) نسبت به (ششدانگ باغ) به مساحت (۶۰۰۰) متر مربع مجزی شده از پلاک شماره (۲۵۱۱) فرعی از (۷۶) اصلی واقع در بخش (۳) خروجی از مالکیت اولیه (شمس اله علی اکبری)

سیدرضابطحاتی

رئیس اداره ثبت اسناد و املاک الیگودرز

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۳/۱۲/۰۱ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۳/۱۲/۱۶

شناسه آگهی ۱۸۸۶۷۲۷

م الف ۹۶۱۸

۷۷۲

نظر به دستور مواد ۱ و ۳ قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمان‌های فاقد سند رسمی، املاک متقاضیانی که در هیئت موضوع ماده یک قانون مذکور مستقر در واحد ثبتی الیگودرز مورد رسیدگی تصرفات مالکانه و بلامعارض آنان محرز و رای لازم صادر گردیده جهت اطلاع عموم به شرح ذیل در دو نوبت آگهی می‌گردد. در صورتی که هر کس نسبت به صدور سند مالکیت به نام متقاضیان اعتراض داشته باشد می‌تواند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را کتبا به اداره ثبت اسناد و املاک محل تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مراجع محترم قضایی تقدیم و گواهی تقدیم دادخواست را به اداره ثبت محل تحویل نماید، در صورتی که اعتراض در مهلت قانونی واصل نگردد یا معترض گواهی تقدیم دادخواست به دادگاه عمومی محل ارائه نکند اداره ثبت مبادرت به صدور سند مالکیت می‌نماید و صدور سند مالکیت مانع از مراجعه متضرر به دادگاه نیست.

۱_ تقاضای (قریب جعفری) فرزند (حیدرقلی) نسبت به (ششدانگ زمین مزروعی دیمزار) به مساحت (۹۲۰۰/۴۱) متر مربع مجزی شده از پلاک شماره ( ) فرعی از (۱۳) اصلی واقع در بخش (۳) خروجی از مالکیت مالک اولیه (تیمور شیرازی)

۲_ تقاضای (قریب جعفری) فرزند (حیدرقلی) نسبت به (ششدانگ زمین مزروعی دیمزار) به مساحت (۳۲۸۱/۱۹) متر مربع مجزی شده از پلاک شماره ( ) فرعی از (۱۳) اصلی واقع در بخش (۳) خروجی از مالکیت مالک اولیه (تیمور شیرازی)

۳_ تقاضای (قریب جعفری) فرزند (حیدرقلی) نسبت به ششدانگ زمین مزروعی دیمزار) به مساحت (۵۱۷۰/۳۸) متر مربع مجزی شده از پلاک شماره ( ) فرعی از (۱۳) اصلی واقع در بخش (۳) خروجی از مالکیت مالک اولیه (تیمور شیرازی)

۴_ تقاضای (قریب جعفری) فرزند (حیدرقلی) نسبت به (ششدانگ زمین مزروعی دیمزار به مساحت (۱۵۲۲۹/۸۱) متر مربع مجزی شده از پلاک شماره ( ) فرعی از (۱۳) اصلی واقع در بخش (۳) خروج از مالکیت مالک

گزارش

تهدید جدی برای نظام سلامت

بحران کمبود پزشک و مهاجرت کادر درمان

در سال‌های اخیر، مشکلات حوزه درمان و کمبود پزشکان و پرستاران به یکی از چالش‌های اساسی کشور تبدیل شده است. این معضل در ایام نوروز به شکل حادثی‌تری بروز پیدا می‌کند، چراکه بسیاری از پزشکان متخصص پس از روزهای ابتدایی فروردین از محل کار خود خارج شده و در نتیجه، دسترسی بیماران به خدمات درمانی با محدودیت جدی مواجه می‌شود. براساس گزارش‌های موجود، حدود ۸۰ درصد پزشکان در این ایام در مطب‌های شخصی خود نیز حاضر نیستند و برخی بیمارستان‌ها به دلیل کمبود متخصص، پذیرش بیماران را متوقف می‌کنند. این وضعیت به‌ویژه برای بیمارانی که نیاز به خدمات اورژانسی و تخصصی دارند، مشکلات زیادی ایجاد کرده و آنها را مجبور به مراجعه به بیمارستان‌های شهرهای دیگر می‌کند، امری که می‌تواند خطرات جانی در پی داشته باشد. اما مشکل کمبود پزشک فقط به تعطیلات نوروز محدود نمی‌شود. در سال‌های اخیر، روند مهاجرت پزشکان و پرستاران به خارج از کشور شدت گرفته است. حقوق پایین، شرایط کاری دشوار، فشارهای فزاینده بر کادر درمان و نبود امکانات کافی باعث شده که بسیاری از نیروهای متخصص، کار در کشورهای دیگر را ترجیح دهند. طبق آمارهای غیررسمی، سالانه صدها پزشک و پرستار ایران را ترک می‌کنند و این روند، به تدریج نظام سلامت کشور را با بحران عمیق‌تری مواجه می‌سازد. با کاهش تعداد پزشکان و افزایش تعداد بیماران، فشار مضاعفی بر کادر درمانی باقی‌مانده وارد می‌شود. این موضوع نه تنها موجب کاهش کیفیت خدمات درمانی شده، بلکه انگیزه کاری پزشکان و پرستاران را نیز کاهش داده است. کمبود نیروهای متخصص در برخی مناطق کشور، به‌ویژه در مناطق محروم، باعث شده که برخی بیمارستان‌ها عملاً بدون حضور پزشکان متخصص فعالیت کنند که این امر، جان بیماران را به خطر می‌اندازد. در شرایطی که بحران سلامت درحال گسترش است، انتظار می‌رود که مسئولان نظام سلامت کشور با سیاست‌گذاری‌های مناسب، از جمله افزایش حقوق و مزایای پزشکان، بهبود شرایط کاری، کاهش فشار کاری بر کادر درمان و جلوگیری از مهاجرت نیروهای متخصص، اقداماتی فوری را در دستور کار قرار دهند. در غیر این صورت، کمبود پزشکان و پرستاران در آینده‌ای نه‌چندان دور به بحرانی غیرقابل کنترل تبدیل خواهد شد و مردم بیش از پیش با مشکلات درمانی مواجه خواهند شد.

وضعیت وخیم آب

فروز قاسم‌زاده، سخنگوی صنعت آب کشور با اشاره به کاهش ۴۲ درصدی بارش‌ها نسبت به میانگین بلندمدت و افت ۵ درصدی ذخایر سدهای کشور، مدیریت مصرف آب را ضروری دانست. میزان ورودی آب به سدها ۳۱ درصد کاهش یافته و سدهای مهمی مانند زاینده‌رود، سدهای پنج‌گانه تهران و سد استقلال با کاهش شدید ذخایر مواجه‌اند. مدیریت مصرف آب در کشاورزی، صنعت و خانگی برای عبور از بحران کم‌آبی ضروری است.

برخورد قاطع

محمدصادق معتمدیان، استاندار تهران گفت: با ارائه اسکان و اشتغال غیرقانونی به اتباع غیرمجاز برخورد قانونی خواهد شد. وی اعلام کرد: اتباع غیرمجاز به اردوگاه خاوران منتقل و به کشور خود بازگردانده می‌شوند. همچنین اضافی که از اتباع غیرمجاز استفاده کنند، طبق قانون پلمب خواهند شد. استانداری از اتباع غیرمجاز خواسته است به صورت داوطلبانه خود را معرفی کنند. ۲۵۰ هزار تبعه غیرقانونی دستگیر شده‌اند.

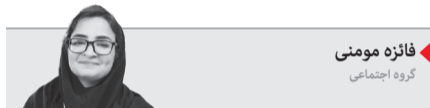

فرونشست بهشت‌زها

مهدی بابایی، رئیس کمیته ایمنی شورای شهر تهران اعلام کرد که حداکثر تا سال ۱۴۰۴ امکان دفن جدید در بهشت‌زها وجود دارد و پس از آن ظرفیت این آرامستان تکمیل می‌شود. وی با اشاره به گسترش فرونشست از جنوب غرب تهران به منطقه ۱۸، تاکید کرد که احتمال رسیدن این پدیده به بهشت‌زها بعید نیست. همچنین شهرداری برای شناسایی نقاط دارای خطر فروریزش در سال ۱۴۰۴ بودجه‌ای اختصاص داده است.

درختکاری یا درخت‌یاری؟

چرا ایران با درختکاری سبز نمی‌شود؟

هر سال، همزمان با ۱۵ اسفند، میلیون‌ها نهال در سراسر ایران کاشته می‌شود. رسانه‌ها از این اقدام به‌عنوان حرکتی در راستای توسعه پایدار و مقابله با بیابان‌زایی یاد می‌کنند. مسئولان دولتی و شهرداری‌ها با دست‌های خاکی و لبخندهای تبلیغاتی جلوی دوربین می‌ایستند و نهال‌هایی در دل زمین می‌کارند. مردم نیز، با نیت خیر، در این برنامه‌ها شرکت می‌کنند، اما حقیقت تلخ این است که بسیاری از این نهال‌ها چند ماه بعد خشک می‌شوند. جنگل‌ها همچنان درحال کاهش‌اند، بیابان‌ها به پیشروی خود ادامه می‌دهند و آب‌های زیرزمینی بیشتر از همیشه در خطرند. پس چرا با این حجم از درختکاری، ایران سبز نمی‌شود؟ طبق گزارش‌های رسمی، مساحت جنگل‌های ایران در دو دهه اخیر از ۹.۳ میلیون هکتار به ۱۰.۷ میلیون هکتار افزایش یافته است. اما این آمار خوش‌بینانه با گزارش‌های داخلی همخوانی ندارد. سازمان حفاظت محیط زیست می‌گوید که مساحت واقعی جنگل‌های پایدار کشور کمتر از ۵ میلیون هکتار است. بسیاری از آنچه به‌عنوان «افزایش جنگل» مطرح می‌شود، در حقیقت درختکاری‌های موقتی و ناپایدار است که بقای آنها تضمین نشده است. از سوی دیگر، ایران بیش از ۸۴ میلیون هکتار مرتع دارد که ۶۳ درصد از مساحت کشور را تشکیل می‌دهد. اما در سال‌های اخیر، به دلیل تغییرات اقلیمی، چرای بی‌رویه دام و سیاست‌های نادرست مدیریتی، مساحت مراتع کاهش چشمگیری داشته است. در چنین شرایطی، کاشت نهال بدون در نظر گرفتن منابع آبی و شرایط اقلیمی، تنها اقدامی مقطعی و ناکارآمد خواهد بود.

چالش‌های اساسی در درختکاری ایران

در بسیاری از پروژه‌های درختکاری، گونه‌هایی کاشته می‌شوند که هیچ سختی با زیست‌بوم ایران ندارند. کاج تهران، سرو نقره‌ای، کهور آمریکایی و توت چینی از جمله درختانی هستند که در شهرها و مراتع کاشته شده‌اند، اما اثرات مخربی بر محیط زیست داشته‌اند. به‌عنوان مثال، کهور آمریکایی در خوزستان به‌شدت مهاجم است، آب‌های زیرزمینی را می‌بلعد و مانع رشد گونه‌های بومی می‌شود. همچنین ایران با میانگین بارندگی سالانه ۲۵۰ میلی‌متر، جزو کشورهای کم‌آب جهان محسوب می‌شود. در چنین شرایطی، آبیاری میلیون‌ها نهال تازه کاشته شده چالش بزرگی است. بسیاری از درختانی که در روز درختکاری کاشته می‌شوند، تنها چند هفته بعد خشک می‌شوند، زیرا منابع آبی برای نگهداری از آنها وجود ندارد. پروژه‌های درختکاری باید براساس ظرفیت‌های آبی مناطق برنامه‌ریزی شوند، نه صرفاً براساس نمایش‌های تبلیغاتی. به اضافه اینکه کاشت درخت، نقطه آغاز است، اما نگهداری از آن مهم‌تر است. در بسیاری از موارد، نهال‌هایی که در روز درختکاری کاشته می‌شوند، بعد از مراسم، رها شده و به حال خود واگذار می‌شوند. بدون برنامه‌ریزی دقیق برای آبیاری، حفاظت در برابر آفات و جلوگیری از تخریب، کاشت درختان فقط هدر دادن منابع است. ایران دارای اکوسیستم‌های طبیعی متنوعی است که در بسیاری از موارد، نیازی به کاشت درخت ندارد. در برخی از پروژه‌های جنگل‌کاری، پوشش گیاهی بومی مانند بوته‌های مقاوم به خشکی و درختچه‌های طبیعی، از بین می‌روند تا جای برای درختان غیربومی باز شود. این اقدام، اکوسیستم را به هم می‌زند و می‌تواند منجر به افزایش فرسایش خاک و نابودی مراتع شود. بدون همکاری جوامع محلی، پروژه‌های درختکاری پایدار نخواهند بود. در بسیاری از موارد، این پروژه‌ها بدون مشورت با کشاورزان، دامداران و مردم منطقه

چین

چین با داشتن مناطق خشک و بیابانی، با مشکلات فرسایش خاک و بیابان‌زایی مواجه است. پروژه کاشت نوارهای گسترده‌ای از درختان در حاشیه بیابان گبی از جمله اقدامات این کشور بود، به اضافه اینکه با جلب مشارکت جوامع محلی در پروژه‌های جنگل‌کاری، چین توانسته است به موفقیت‌های قابل توجهی دست یابد. در واقع بسیاری از این کشورها برنامه‌های گسترده درختکاری را اجرا می‌کنند. با این حال، تفاوت اصلی در انتخاب گونه‌های مناسب، مدیریت منابع آب و مشارکت جوامع محلی است که باعث موفقیت این برنامه‌ها شده است.

راهکار درختکاری موفق!

برای آنکه ایران واقعاً سبز شود، باید رویکردهای فعلی تغییر کنند. کاشت درختانی مانند بادام کوهی، بنه، پسته وحشی و ارس که با شرایط اقلیمی ایران سازگار هستند. همچنین به جای تمرکز بر درختکاری بی‌هدف، باید روی حفاظت از منابع آبی و توسعه روش‌های نوین آبیاری مانند آبیاری قطره‌ای و هیدروژل‌ها سرمایه‌گذاری شود. هر پروژه درختکاری باید شامل برنامه‌ای جامع برای نگهداری، آبیاری و حفاظت از درختان باشد. مشارکت مردم در نگهداری از نهال‌ها و ایجاد انگیزه‌های اقتصادی برای حفاظت از محیط زیست، می‌تواند تاثیر درختکاری را دوچندان کند. در واقع به جای تخریب مراتع و بوته‌زارها، باید بر روی حفظ اکوسیستم‌های بومی تمرکز کرد و از ورود گونه‌های غیربومی پرهیز کرد.

آیا کاشت یک میلیارد درخت، ایران را سبز می‌کند؟

در دولت گذشته طرح کاشت یک میلیارد درخت به‌عنوان راه‌کاری برای مقابله با بیابان‌زایی مطرح شد. این طرح در نگاه اول، اقدامی تحسین‌برانگیز به نظر می‌رسید، اما در نهایت از آنجایی که بدون برنامه‌ریزی دقیق اجرا شد، نتیجه قابل لمس نداشت. درختکاری گسترده بدون تامین آب، بدون انتخاب گونه‌های مناسب و بدون مشارکت مردم، تنها اتلاف منابع خواهد بود. درختکاری، اگر به درستی انجام شود، می‌تواند راهی موثر برای مقابله با بیابان‌زایی باشد. اما کاشت نمایشی نهال‌ها، بدون برنامه‌ریزی برای نگهداری آنها، نتیجه‌ای جز هدر دادن منابع ندارد. ایران برای سبز شدن، به برنامه‌ای جامع و علمی نیاز دارد که براساس ظرفیت‌های بومی و اقلیمی کشور تدوین شده باشد. سبز شدن ایران با اقدامات علمی، سیاست‌گذاری درست و مدیریت پایدار منابع ممکن خواهد شد، نه با نمایش‌های تبلیغاتی و درختکاری‌های بی‌برنامه.

استرالیا

اقلیم و چالش‌ها: استرالیا با داشتن مناطق وسیعی از بیابان‌ها و اقلیم خشک، با مشکلاتی نظیر بیابان‌زایی و کاهش تنوع زیستی مواجه است. استرالیا به جای استفاده از گونه‌های غیربومی، بر کاشت گیاهان بومی که با شرایط اقلیمی سخت سازگار هستند، تمرکز کرده است. این گیاهان نیاز کمتری به آب دارند و مقاومت بیشتری در برابر شرایط سخت نشان می‌دهند. همچنین استفاده از سیستم‌های آبیاری کارآمد و بهره‌برداری پایدار از منابع آبی، از جمله اقدامات مهم در حفظ پوشش گیاهی استرالیا بوده است.

مراکش

مراکش با داشتن مناطق بیابانی گسترده، با مشکلات بیابان‌زایی و کاهش زمین‌های قابل کشت مواجه است. این کشور با کاشت درختان آرگان که مقاوم به خشکی هستند، توانسته است هم پوشش گیاهی را حفظ کند و هم منبع درآمدی برای جوامع محلی ایجاد نماید. با تنظیم چرای دام و جلوگیری از چرای بی‌رویه، مراکش به حفظ پوشش گیاهی طبیعی کمک کرده است.

عربستان سعودی

عربستان سعودی با اقلیم بسیار خشک و بیابانی، با چالش‌های جدی در زمینه حفظ پوشش گیاهی روبه‌رو است. این کشور عربی با اجرای پروژه‌های بزرگ جنگل‌کاری و کاشت درختان مقاوم به خشکی، عربستان سعودی در تلاش برای مقابله با بیابان‌زایی است. هم‌زمان با استفاده از آب‌های بازیافتی و آب‌شیرین‌کن‌ها، این کشور منابع آبی مورد نیاز برای آبیاری را تامین می‌کند.

گزارش

توسط شرکت اطلاع‌رسانی و آموزش بورس

دوره آموزش سواد مالی در مدارس ماهشهر برگزار شد

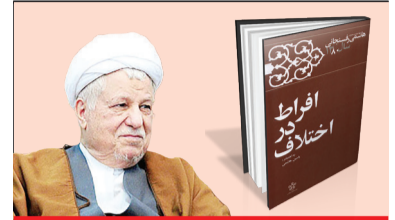
کارگاه‌های ارتقا سواد مالی شرکت اطلاع‌رسانی و آموزش بورس در راستای توسعه عدالت آموزشی به مدارس مناطق کم‌برخوردار در استان خوزستان و شهرستان ماهشهر رسید. به گزارش روابط عمومی شرکت اطلاع‌رسانی و آموزش بورس، این شرکت با همکاری پتروشیمی مارون و آموزش‌وپرورش شهرستان ماهشهر، دور اول آموزش سواد مالی برای دانش‌آموزان ماهشهری را برگزار کرد. در گام اول و برای نخستین بار شرکت اطلاع‌رسانی و آموزش بورس با همراهی پتروشیمی مارون و آموزش‌وپرورش شهرستان ماهشهر، دوره‌های سواد مالی را در ۱۵ مدرسه این شهرستان با هدف توانمندسازی دانش‌آموزان برگزار کرد. در دو روز اول این طرح آموزشی، ۶۴۰ دانش‌آموز دختر و پسر در ۱۵ مدرسه در مقطع متوسطه اول، مهارت‌های سواد مالی را از طریق آموزش هوشمند و بازی‌های مختلف، آموزش دیدند تا با دانش اقتصادی قوی‌تر، بتوانند در تصمیمات اقتصادی خود، هوشمندانه عمل کنند. این دوره‌ها براساس سرفصل‌هایی طراحی شده که عمدتاً با فعالیت کلاسی و انجام بازی‌های متعدد همراه است و دانش‌آموزان با مفاهیم سود، زیان، کسب درآمد، کارآفرینی، سرمایه‌گذاری و ... آشنا می‌شوند. شرکت اطلاع‌رسانی و آموزش بورس، وابسته به سازمان بورس و اوراق بهادار در پایان این دوره‌ها، برای دانش‌آموزان گواهینامه صادر می‌کند. گفتنی است پتروشیمی مارون در راستای ایفای مسئولیت اجتماعی و در راستای سیاست توانمندسازی سواد مالی دانش‌آموزان که مورد تاکید امین امرایی، مدیرعامل پتروشیمی مارون است، تا پایان اسفند ۱۴۰۳ برای ۲ هزار دانش‌آموز ماهشهری دوره‌های ارتقا سواد مالی برگزار خواهد شد. لازم به ذکر است، تاکنون شرکت اطلاع‌رسانی و آموزش بورس برای حدود ۳۰ هزار دانش‌آموز در مدارس مناطق کم‌برخوردار و در مناطق مختلف کشور دوره سواد مالی برگزار کرده است.

سازندگی: روزنامه سیاسی و اجتماعی • صاحب امتیاز: حزب کارگزاران سازندگی ایران • مدیرمسئول: سیدفاضل موسوی • سردبیر: اکبر منتجبی

زیرنظر شورای سیاستگذاری: سیدحسین مرعشی (رئیس)، محمد عطر یانفر، محمد قوجانی، علی هاشمی، سیدعلیرضا سیاسی‌زاده، امیراقتناعی

مدیرتیر: رضا دولت‌زاده • عکس: رضا معطریان • ویراستار: سعیده آری‌نفر • حروف‌چین: مجتبی دیگر • نشانی: تهران، پاسداران، نگارستان پنجم، پلاک ۸، تلفن: ۲۲۸۴۱۲۶۲ • چاپ: امید نشر ایرانیان، ۹-۸۸۵۳۷۱۶۸ • توزیع: نشر گستر امروز، ۶۱۹۳۳۰۰۰

کارنامه: خاطرات هاشمی ۱۳۸۰

افراط در اختلاف ۲۲۳

پنجشنبه ۲۹ آذر

اجلاس وزرای امور خارجه ۲۲ کشور

در دفتر کوشک بودم. نم نم باران هم داشتیم. وقت را با مطالعه برای سخنرانی‌های برنامه‌های قم و همایش اعتلای فرهنگ دینی و بولتن‌ها و گزارش‌ها گذراندم. در رسانه‌های داخلی بحث تأیید محکومیت سه نماینده در دادگاه‌های تجدیدنظر و عدم تمکین هیأت‌ریسه مجلس و جواب تند رییس دادگستری تهران به اظهارات دوم خردادی‌ها مورد توجه است.

آمریکا در جواب اعتراض ایران در خصوص تجاوز به کشتی حامل کالا برای ایران در دهانه اروندرود گفته است، این کشتی متعلق به ایران نیست بلکه متعلق به عربستان است و با پرچم بلیز [= غیرنظامی] حرکت می‌کرده.

در فلسطین برخوردها ادامه دارد. [یاسر] عرفات، اعلام آتش‌بس یک‌طرفه کرده و تعدادی از دفاتر حماس و جهاد [اسلامی] را تعطیل و جمعی را بازداشت کرده و از حماس خواسته است، جلوی عملیات شهادت‌طلبانه را بگیرد. امروز در قاهره، وزرای امور خارجه ۲۲ کشور عرب برای مسأله فلسطین اجلاس داشته‌اند. سوریه و بعضی از کشورهای دیگر عرب، مواضع محکمی دارند و خواستار قطع همه روابط با اسرائیل‌اند ولی مصر و اردن و بعضی دیگر محافظه‌کاری دارند.

شورای امنیت سازمان ملل، قطعنامه‌ای صادر کرده که به فلسطینی‌ها حق تعیین سرنوشت خود در کشورشان را داده که معمولاً این قطعنامه‌ها عمل نمی‌شود و آمریکا، قطعنامه دیگر این شورا در خصوص اعزام نیروی پاسدار صلح به فلسطین را وتو کرده است؛ درحالی که برای استقرار نیروی حافظ صلح در افغانستان، پافشاری دارد و شورای امنیت، اصل اعزام نیروی حافظ صلح به افغانستان را پذیرفته است ولی در ترکیب و تعداد و شرایط آن، اختلاف نظر وجود دارد.

وضع مرز پاکستان و هند، بعد از حمله به پارلمان هند متشنج شده و جمعی کشته شده‌اند و در مرز افغانستان و پاکستان هم بین نیروهای القاعده و پاکستانی‌ها، درگیری پیش آمده و جمعی کشته شده‌اند. بعضی رسانه‌های غربی، صحبت از امکان به کارگیری سلاح هسته‌ای توسط آمریکا در افغانستان برای پاکسازی بقایای نیروهای القاعده و طالبان کرده‌اند. دولت یمن به یکی از مراکز القاعده حمله کرده است. در آرژانتین به دنبال اعلام تصمیمات ریاضت‌طلبانه اقتصادی، مردم شورش کرده‌اند.

جمعه ۳۰ آذر

اصلاح نمایه‌های جلد ۱۱ تفسیر راهنما

در منزل بودم. تمام وقت فعال به مطالعه کتب فلسفی و فقهی و اصلاح نمایه‌های جلد ۱۱ تفسیر راهنما گذشت. عصر همشیره طاهره و بستگان آمدند و برای حل مشکل فرزندشان غلامرضا استمداد کردند که در اثر اختلاف با یکی از همکارانش، مشکل پیدا کرده و فرصتی شد که پس از مدتی طولانی، دیداری داشته باشیم.

اظهارات و فشارهایی در رسانه‌ها و بیابیه‌ها آمده که از آقای خاتمی، [رئیس‌جمهور]، خواسته‌اند، در جلسه فردا با دانشجویان از دویله‌گویی احتراز کند و مواضع صریح خود را بگوید.

نخست‌وزیر خاکستری

درباره ترور حاجعلی رزم‌آرا به دست فداییان اسلام

تیره خادمی
نروغ تاریخ

نظامی به فرانسه اعزام شد و پس از اتمام تحصیلات به ایران بازگشت. در ارتش تا درجه فرماندهی گردانی از هنگ پهلوی پیش رفت. با وجود تمام سنگ‌اندازی‌های فرماندهان قدیمی از سوی رضا شاه پهلوی، مأمور بررسی واحدهای نظامی لرستان شد؛ اتفاقی که در پیچه دیگری را به زندگی او باز کرد. گزارش رزم‌آرا مورد توجه رضا شاه قرار گرفت و سال ۱۳۰۶ به سمت کفیل هنگ منصور در کرمانشاه منصوب شد و در ۶ ماه توانست هنگ را برای عملیات در لرستان به این استان اعزام کند. درایت‌های رزم‌آرا نه تنها در این عملیات نظامی موقتا آرامش را به لرستان برگرداند که طوری او در نظر شاه آورد که حتی در روز عروسی‌اش با انورالملوک هدایت‌خواهر صادق هدایت، دستور مقابله با شش‌روزها را دریافت کرد. رزم‌آرا رفت و ۶ ماه بعد با پیروزی بازگشت.

پیشنهاد ترک محاصره

او در نهایت از سوی رضا شاه مأمور تشکیل دایره جغرافیایی ارتش شد و این دایره را در ۴ بخش مشاخی، نقشه‌برداری، نقشه‌کشی و چاپخانه تاسیس کرد و موفقیت دیگری را در زمینه نظامی رقم زد. پس از سامان یافتن دایره جغرافیایی ارتش، معاونت دروس دانشگاه جنگ را بر عهده گرفت اگرچه سنگ‌اندازی‌ها از سوی فرانسوی‌ها که تا پیش از آن وظیفه نگارش کتب درسی نظامی را بر عهده داشتند خیلی زود از این سمت کنار رفت و با ارتقا سمت به درجه سررتیپی، عضو شورای عالی جنگ شد. همزمان به عنوان یکی از رقبای سرلشکر حسن ارفع مطرح شد و از این سو هم مورد حمله قرار می‌گرفت. شهریور ۱۳۲۰ در ستاد جنگ با آمار و ارقام به رضا شاه ثابت کرد که ارتش ایران، توانایی ایستادگی در برابر قوای متفقین را ندارد و ترک محاصره را به رضا شاه پیشنهاد کرد. زمانی که رضا شاه پهلوی مجبور به ترک ایران شد و محمدرضا پهلوی جای او را گرفت، فرمانده لشکر یک تهران بود و خیلی زود در دوره پهلوی دوم هم نشان درجه یک لیاقت و نشان درجه یک افتخار را به دست آورد. رزم‌آرا به محمدرضا پهلوی نزدیک شده بود و هر شنبه با او ملاقات داشت اگرچه زمانی که ریاست ستاد ارتش را پذیرفت به واسطه اختلافات با وزارت جنگ، دخالت نیروی متفقین و از هم پاشیدگی ارتش بیشتر از دو ماه دوام نیاورد و نهایتاً سال ۱۳۲۵ دوباره رییس ستاد ارتش شد.

مخالفت تا ترور

ترور شاه در پانزدهمین روز بهمن سال ۱۳۲۷ در دانشگاه تهران، شاه را به او مظنون کرد. وقتی شاه به آمریکا سفر کرد، زاهدی را به عنوان رییس شهرداری انتخاب کرد تا مواظب او باشد. در نهایت اما تیر سال

۱۳۲۹ شاه مجبور شد پس از کناره‌گیری رجبعلی منصور، رزم‌آرا را به عنوان نخست‌وزیر انتخاب کند. افزایش مالیات از ثروتمندان، تشکیل هیات مبارزه با فساد دولتی، انعقاد قرارداد جدید نفت، توزیع زمین میان دهقانان، تشکیل انجمن‌های ولایتی، قرارداد جدید بازرگانی با اتحاد شوروی و توسعه روابط با آن کشور و پرهیز از رویایی با نیروهای چپ‌گرا از جمله برنامه‌های نخست‌وزیر جدید بود اما اغلب آنها مورد کج‌فهمی قرار گرفت. تقابلی که با جنبش ملی شدن صنعت نفت داشت، باعث شد اعضای جبهه ملی در مجلس نه تنها سایر پیشنهادات او را جدی نگیرند که رزم‌آرا را در سه ماه، سه بار استیضاح کنند. او می‌گفت؛ چگونه می‌توان نفت را ملی کرد هنگامی که نه منابع مالی لازم برای این کار وجود دارد و نه نیروی انسانی کارکشته بنابراین تصویب قرارداد الحاقی گس - گلشانیان را در دستورکار داشت با این حال قرارداد از سوی مجلس ملی رد شد. طرح انجمن‌های ولایتی و ایالتی از دیگر طرح‌های او بود که با مخالفت مجلس روبه‌رو شد. جمال خسروی، نویسنده کتاب «ایران در دوره پهلوی با تاکید بر نقش و جایگاه رزم‌آرا» می‌گوید: «در مذاکرات مجلس شانزدهم ذکر شده که مصدق این طرح را باعث تجزیه ایران دانسته و با آن مخالفت کرده است. یعنی مصدق که ایران به آن افتخار می‌کند پشت تریبون مجلس این چنین غیرکارشناسانه درباره این طرح صحبت کرده است. تشکیل انجمن‌های ایالتی و ولایتی یکی از بندهای متمم قانون اساسی مشروطه بود که بر مبنای آن ایالت‌های ایران امور محلی مربوط به خودشان را در دست می‌گرفتند و تهران فقط نظارت می‌کرد. مخالفت با این طرح نقد بزرگی به مصدق است البته شاید یکی از علت‌های این مخالفت، ارائه آن توسط رزم‌آرا باشد. رزم‌آرا در گلاب‌های با اطرفیانش می‌گوید که در دوران نخست‌وزیری‌اش، مجلس همه لوايح ارائه شده توسط او را رد کرده است».

رزم‌آرا محقق نظامی برجسته‌ای بود و مقالات بسیاری هم با عنوان جغرافیایی نظامی ایران و عنوان‌های فرعی خراسان شمالی، گرگان و دریای خزر، گیلان و مازندران، آذربایجان خساوری و باختری، کردستان و کرمانشاهان، پشتکوه، لرستان، خوزستان، جزایر خلیج فارس، کرمان، فارس، مکران، کویرهای مرکزی ایران، اصفهان و بختیاری و نواحی مرکزی دارد. انگلیسی و فرانسه را به خوبی می‌دانست و چنان بر روسی مسلط بود که با سادچیکف، سفیر شوروی در ایران بدون مترجم مذاکره کرده است. او ۱۶ اسفند سال ۱۳۲۹ ترور شد و مزار او در باغ طوطی حضرت عبدالعظیم قرار دارد.

تقویم

سیاست فریبکارانه علیه امام

درباره پیمان نامه هشتمین امام شیعیان و خلیفه عباسی

مأمون پس از دوران خلافت برای مردم چندان مقبولیتی نداشت؛ شورش‌های پی‌درپی علویان بالا گرفته بود و عموم مسلمانان نیز از بیعت با او خودداری می‌کردند. مأمون در یک براندازی قهرآمیز، برادرش امین را از خلافت کنار زد و خود بر تخت حکومت نشست بنابراین از این جهت نیز مردم و حتی بسیاری از عباسیان او را چندان قبول نداشتند بنابراین خیلی دور از انتظار نبود که مأمون برای مشروعیت بخشیدن به حکومت و ساکت کردن علویان بخواهد امام رضا(ع) را به عنوان ولیعهدی معرفی کند. در چنین شرایطی میان امام رضا(ع) و مأمون پیمان‌نامه‌ای در سال ۲۰۱ هجری (پنجم یا هفتم ماه رمضان) بسته شد و امام شروطی برای پذیرش این مسأله گذاشتند.

مأمون با سیاست فریبکارانه هشتمین امام شیعیان را دعوت کرد تا برای ولیعهدی به مرو سفر کند. امام رضا با اطلاع کامل از نیت مأمون جواب منفی داده و خودداری کرد. امام به مأمون گفتند: من می‌دانم تو چه می‌خواهی. مأمون پرسید: چه می‌خواهم؟ امام(ع) فرمودند: می‌خواهی مردم بگویند که علی بن موسی الرضا از دنیا کناره‌گیری نکرده بلکه بدان روی آورده است. آیا ندیدید که چگونه به خاطر طمع، خلافت را قبول کرد. در نهایت اما مأمون به تهدید و زور متوسل شده و هشتمین امام شیعیان برخلاف میل باطنی خود از بیسم آزار حاکم ناخلف بر یاران و دوستدارانش ناگزیر سفر به خراسان را پذیرفت. در این زمینه روایتی از ریان بن‌صلت وجود دارد که می‌گوید: خدمت امام رضا(علیه‌السلام) رفته و عرض کردم ای فرزند پیامبر! برخی می‌گویند شما ولیعهدی مأمون را قبول کرده‌اید، با آنکه اظهار زهد و بی‌رغبتی به دنیا می‌فرمایید! فرمود: «خدا گواه است که این کار خوشایند من نبود اما میان پذیرش ولیعهدی و کشته شدن قرار گرفتم و به ناچار پذیرفتم، آیا نمی‌دانید یوسف که پیامبر خدا بود؛ چون ضرورت پیدا کرد خداوند عزیز مصر شود، پذیرفت و گفت: «مرا بر خزانه‌های این سرزمین بگمار که من نگاهبانی دانا هستم. اینک نیز ضرورت اقتضا کرده که من مقام ولیعهدی را به آکراه و اجبار بپذیرم. اضافه بر این، من داخل این کار نشدم، مگر مانند کسی که از آن خارج است (با شرایطی که قرار دادم مانند آن است که مداخله نکرده‌ام). به خدای متعال شکایت می‌کنم و از او یاری می‌جویم». میان امام رضا(ع) و مأمون پیمان‌نامه‌ای در سال ۲۰۱ هجری (پنجم یا هفتم ماه رمضان) بسته شد و امام شروطی برای پذیرش این مسأله گذاشتند. بخشی از آن چنین است که «احدی را نصب نکنم، احدی را عزل ننمایم». مأمون هم به صرف موافقت لفظی و ظاهری امام خشنود بود و فکر می‌کرد به اهدافش می‌رسد. بدین‌روی جشن گرفت، مردم را به پوشیدن لباس سبز (نماد علویان) و ترک لباس سیاه (نماد عباسی‌ها) امر کرد، به نام امام سکه زد، برای رضایت زبردستان خود هزینه زیادی خرج کرد، کسانی که در برابر بیعت مقاومت کردند را زندانی کرد، دستور داد در سراسر کشور به اسم امام خطبه خوانده شود و اسم امام در کنار اسم خودش در خطبه بیاید؛ شاعران را روانه ساخت و برای مدح امام به آنها صلح داد. کار به همین منوال گذشت تا اینکه خطر نزدیک شد. وقتی مأمون با نقشه ولایت عهدی توانست به اهداف فریبکارانه خودش برسد، کم‌کم حسادت در او برانگیخته شد. به خاطر علم سرشار، روش نیکو، دانش در تدبیر و قداست و شایستگی حضرتش برای این مقام امامت الهی، کینه مأمون شعله‌ور شد، خواسته درونی را آشکار کرد و تصمیم گرفت امام هشتم را به شهادت برساند.